Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РУЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 139 (21. 006) 1991 йил 20 июль, шанба • Рўзнома йилига 256 марта чиқади. • Баҳоси 8 тийин.

«Совет Ўзбекистони», ТАСС, ЎзТАГ ва рўзномамиз жамоатчи мухбирлари хабар берадилар

ҚУРУВЧИЛАР БОЗОР БЎСАҒАСИДА

● Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида 19 июль куни бўлиб ўтган кенгайтирилган кенгашда ишлаб чиқариш қувватлари, уй-жойларни ва ижтимоий соҳа иншоотларини ишга тушириш юзасидан йилнинг биринчи ярмидаги иш якунлари ва 1991 йил режасини бажариш соҳасидаги вазифалар муҳокама қилинди.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари, вилоят партия комитетларининг котиблари, вилоят ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, вазирликлар ва идораларнинг, йирик қурилиш ва монтаж ташкилотларининг раҳбарлари, республика қурилиш мажмуи корхоналари ва ташкилотлари бошланғич партия ташкилотлари котиблари кенгашларининг раислари қатнашдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби А. Абдувосиқов кенгашни очди ва бошқарди.

Шу масала юзасидан Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари П. Қ. Нўъмонов асосий маъруза қилди.

Қурилиш мажмуи аниқ ишламай туриб, республика иқтисодиётини янада мустаҳкамлашнинг, иқтисодиёт имкониятларини изчиллик билан оширишнинг иложи йўқлиги қайд этилди. Иқтисодиётни бозор муносабатлари изига ўтказиш учун вазирликлар, идоралар, қурилиш ташкилотлари ишга сифат жиҳатидан янгича ёндашишлари керак бўлади. Жумладан, мамлакатнинг турли минтақаларидан маҳсулот етказиб берувчилар билан мустаҳкам ўзаро алоқаларни йўлга қўйиш вазифаси биринчи ўринга чиқиб қолмоқда. Мана шундай ўзаро манфаатли кооперация бўлмаса, яқин вақт ичида янги ишлаб чиқариш қувватларини, уй-жой биноларини, ижтимоий-маиший иншоотларни ишга тушириш вазифаларини ҳал этиш қийин бўлади.

Қурилиш мажмуининг январь—июндаги иш якунларига келганда шуни айтиш керакки, бу соҳада 1990 йилнинг шу даврига нисбатан ижобий силжиш бошланди. Давлат маблағи ҳисобидан қурилиш-монтаж ишлари режаси 99 фоиз бажарилди. Уй-жой, касалхоналар, мактаблар, болалар боғчаларини фойдаланиш учун топшириш соҳасидаги ишнинг аҳволи эса дуруст эмас. Бу соҳада ўтган йилга нисбатан анчагина орқада қолинди. Хўш, бунинг асосий сабаблари нима? Афсуски, яна ўша эски муаммолар кўндаланг бўлиб турганлиги, материаллар йўқлиги, бинокорлик индустриясининг базаси заифлиги, хўжалик алоқалари издан чиққанлиги, буюртмачилар, пудратчилар ва қўшимча пудратчилар ўртасида муносиб ҳамжиҳатлик йўлга қўйилмаганлиги, кадрлар, айниқса, пардозчилар етишмаётганлиги кенгашда таъкидлаб ўтилди. Ана шуларнинг оқибатида январь—июнь ойларида ишга туширилиши лозим бўлган 36 та иншоот битмай қолди.

Чала қолган иншоотлар республика иқтисодиётига катта зиён етказишини кўп йиллик иш тажрибаси кўрсатиб турибди. Шу сабабли қолоқликни тугатиш, ишга тушириладиган объектларни тезроқ қуриб битказиш, чала иншоотларни қисқартириш учун бутун кучни ишга солиш — энг муҳим вазифадир. Бинокорлик индустриясининг кўпгина корхоналари мана шундай чала иншоотлар жумласига кириб қолганлиги кенгашда таъкидлаб ўтилди. Масалан, январь—июнда 50 минг куб метр йиғма темир-бетон, 130 миллионта ғишт, 160 минг куб метр керамзит, 250 минг квадрат метр дераза ва пластмасса блоклари, 450 минг квадрат метр пардозлаш кошинлари ишлаб чиқарадиган корхоналар ишга туширилмай қолди.

Кенгашда бинокорлик материаллари саноатини ва қурилиш индустриясини ривожлантиришга оид республика мукаммал дастурини амалга ошириш тўғрисидаги масала ҳам кўриб чиқилди. Шу дастурнинг муҳимлигини тушунмаслик ва жойлардаги раҳбарларнинг сусткашлиги, маҳаллий Советлар билан баҳамжиҳат ишлай билмаслик оқибатида бу соҳада вужудга келаётган масалаларни чаққон ҳал этишга эришилмаётганлиги қайд этилди. Бу эса иншоотларни ишга туширишгагина салбий таъсир қилиб қолмай, шу билан бирга истеъмол бозоридаги вазиятни ҳам кескинлаштирмоқда. Чунки ер олган кўпгина кишилар ғишт, ёғоч материаллар, бошқа нарсалар йўқлиги сабали уй қура олмаяптилар.

Кенгашда республика қурилиш мажмуидаги камчиликларни тугатишга, унинг бир маромда ишлашини яхшилашга таалуқли бошқа муҳим муаммолар ҳам муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

• Эртага металлурглар куни

ИЛК ДАДИЛ ҚАДАМ

Бозор иқтисодиёти шароитининг ўз талаблари бор. Ҳеч ким сенга: «Кел, мана буни ол», демайди. Тирикчилик қилмоқчи, фойда олмоқчи бўлсанг, ўзинг учун ўзинг ҳаракат қиласан. Бекобод металлургия заводида қувур тайёрлаб чиқаришга киришилгани-ю, бу тақчил маҳсулотни ишлаб чиқариш йўлга қўйилганида ҳам бозор иқтисодиётининг ана шу хусусияти — табиати ҳисобга олинди.

Дастлаб буни Ўзбекистон ҳукумати обдон мулоҳаза қилди. Олий Кенгаш сессиясида кўриб чиқилди. Жумҳурият Президенти Фармон қабул қилди. Фармонда республика қишлоқ аҳолисини ичимлик тоза сув ва табиий газ билан таъминлаш долзарб масала қилиб қўйилди. Ўша Фармонга кўра, тегишли идораларга Ўзбекистон металлургия заводида сув ва газ қувурлари тайёрлаб чиқаришни йўлга қўйиш мажбурияти юклатилди.

Шу тариқа икки дарё оралиғида яшаб сувга ёлчимаган, замини остида «зангори олов»и бўла туриб шох-шабба-ю, тезак ёқиб овқат пиширган халқ ўз истиқболи учун рўшнолик йўлини кўрди. Бу йўл қанчалик машаққатли бўлмасин, бугун дастлабки нишоналар берди. Июнь ойининг бошида Ўзбекистон корхонасида тарихда биринчи марта қувур ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Мустақиллик сари юз тутган Ўзбекистон ўз корхонасида ўз кадрлари билан саноат маҳсулотининг яна бир тури — металл қувурлар ишлаб чиқара бошлади. Лекин бунга осонликча эришилгани йўқ. Қардош халқлар ҳамкорлиги бу мураккаб масалани ҳал этишда ҳам наф келтирди. Бу ўринда, аввало, Липецк металлурглари бизни қўллашди. У ердан комплекс ускуналар лойиҳаси олинди.

Бироқ бизнинг ўлкада бундай лойиҳани амалда татбиқ этиш имкони йўқдай туюлди. Тайёрига ўрганиб қолган мутахассисларимиз: «Москвада муаммони ҳал эта оладиган Иттифоқда ягона «Электросталь» корхонаси бор» деган мулоҳаза билдиришди. Лекин «Электросталь» ишбошилари бизни иқтисодий жиҳатдан «синаб» кўришди: Тайёр лойиҳа асосида ускуна ясаб беришга бозоримиз кўтармайдиган катта ҳақ — 3,5 миллион сўм сўрашди. Табиийки, бунақа миллионларни ўйлаб харжлаймиз. Яна бир шарт қўйишди— келгуси йил тайёрлаб беришлари мумкинлигини айтишди...

Нима қилиш керак? Фурсатни бой бериб, миллионларни санаб беравериш керакми ё дўппини ерга олиб қўйиб имкон излаш керакми? Ўзбекистон ҳукумати имкон излаш йўлидан борди. Астойдил изланилса, имкон топилишидан иборат ҳаёт ҳақиқати яна тасдиқланди. Тошкент ва Чирчиқ машинасозлик корхоналари мутахассислари бекободликлар билан баҳамжиҳат ишлаб, қувур тайёрлаб берадиган мураккаб технологияни ишлаб чиқишди. Ўз технология ускуналаримиз Бекобод заводида ўрнатиб бўлинганда, ҳисоб-китоб қилиб кўрилди. Ишонасизми, бу ишга 2 миллион сўм атрофида сарф қилинди, холос. 3,5 миллион қаёқда-ю, 2 миллион сўм қаёқда! Бозор иқтисодиётида тадбиркорлик билан иш тутиш самараси бу.

Дарвоқе, Липецк металлурглари яна бир оқибат кўрсатишди. Бизнинг 40 нафардан ортиқ ишчиларимизга меҳр билан касб ўргатишди. Бунга ҳам қаноат қилмай, уста металлургларини амалий ёрдам кўрсатишга йўллашди.

— Мана, ўзингиз кўринг, технология жараёни мукаммал давом этяпти, — дейди корхона партия комитети котиби Юнус Юсупов конвейердан узлуксиз чиқиб турган қайноқ қувурларга ишора қилиб. — Бунда электрчи С. Бекиров, Б. Каримқулов, бригадир О. Терехов ва цех бошлиғи Е. Кан ўртоқларнинг муносиб ҳиссаси бор.

Ҳа, Бекободдаги Ўзбекистон металлургия заводида бу йил ташкил этилган цехнинг дастлабки ишга тушган қуввати ҳозирча 76 миллиметрлик қувурлар тайёрламоқда. Дастлабки 2 тоннаси Бекобод шаҳрига, яна 5 тоннаси табиий офатдан жабр кўрган Жигаристонга ажратилди. Август ойида қувур тайёрловчи яна бир технология линияси ишга тушади. Унда 34 миллиметрли қувур ишлаб чиқариладиган бўлади. Йил охиригача 6.000 тонна ёки 1150 километр узунликдаги маҳсулотлар тайёрлаб берилади. Келгуси йилдан 57,27 миллиметрли қувурлар ҳам тайёрлана бошлайди.

Цех бошлиғи Евгений Дмитриевич Каннинг айтишича, қувурлар республика идоралари орқали вилоятларга тақсимланади. Ҳозирча Тошкент, Самарқанд, Фарғона вилоятларига 2.000 тоннадан сув ва газ ўтказгич қувурлар юбориш мўлжаллаб қўйилди.

Лекин ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Хом ашё тақчиллиги ўткир бўлиб турибди. Бу соҳада республиканинг тегишли идоралари ўз зиммаларига олган мажбуриятларни изчил ҳал этиб боришлари лозим. Бизнингча, Ўзбекистондаги корхоналар, устахоналар, автохўжаликлар ва мактабларнинг ҳовлиларида бетартиб ётган металл парчаларини заводнинг ўзида тўғридан-тўғри қабул қилишни йўлга қўйиш керак. Шунда хом ашё масаласидаги тақчиллик озайган бўлур эди.

Муҳими, илк дадил қадам қўйилди.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ.

Суратларда: 1. Қувур тайёрлашни пульт орқали бошқариш (юқоридан). 2. Электрчи Бахтиёр Каримқулов ва бригадир Олег Терехов. 3. Тайёр қувурлар.

В. МОЛГАЧЕВ олган суратлар.

Хорижда

ТАШРИФНИНГ БИРИНЧИ КУНИ ТУГАДИ

● ЛОНДОН, 19 июль. (ТАСС махсус мухбирлари). СССР Президенти М. С. Горбачев етти етакчи саноат давлатининг раҳбарлари билан кетма-кет учрашувлар ўтказганидан кейин пайшанба куни унинг Буюк Британияга расмий амалий ташрифи бошланди.

Пайшанба куни эрталаб совет раҳбари Италия Вазирлар Кенгашининг Раиси Жулио Андреотти ва Канада Бош вазири Брайан Малруни билан музокаралар ўтказди. Бу музокараларда «Катта еттилик»нинг Лондон кенгашидан кейин СССР билан ўзаро алоқалари масалалари муҳокама қилинди ва икки томонлама муносабат муаммолари ҳақида гаплашиб олинди.

Шундан кейин совет раҳбарининг Буюк Британияга расмий амалий ташрифи доирасида унинг бош министр Жон Мейжор билан музокаралари бўлиб ўтди. СССР Президентининг «катта еттилик» раҳбарлари билан учрашуви якунлари ҳамда давлат ва ҳукумат раҳбарлари ўртасидаги шахсий алоқаларни ривожлантиришнинг бундан буёнги йўллари хусусида фикрлашиб олинди.

Пайшанба куни Ж. Мейжор СССР Президенти ва унинг рафиқаси шарафига расмий нонушта зиёфат берди. Зиёфатда иккала мамлакатнинг раҳбарлари қадаҳ кўтариб қисқача нутқ сўзладилар. Британия бош вазири, жумладан, дунёда рўй берган ижобий ўзгаришлар совет раҳбарининг етти мамлакат раҳбарлари билан учрашувида ўз ифодасини топганини уқтириб ўтди. М. С. Горбачев эса жавоб нутқида Лондондаги учрашувлар янги Европа учун 1990 йил хартиясида белгиланган йўлдаги жуда катта маррани бошлаб берганини ва кучли омил бўлиб хизмат қилишини уқтириб ўтди.

Музокаралардан кейин иккала мамлакатнинг раҳбарлари журналистлар билан учрашиб, шу музокараларнинг якунлари ҳақида ахборот бердилар ва мухбирларнинг саволларига жавоб қайтардилар.

Сўнгра М. С. Горбачев Британия парламентининг иши билан танишди.

Кечқурун М. С. Горбачев билан Р. М. Горбачева Буюк Британия қироличаси Елизавета II ҳузурига ташриф буюрдилар. Букингем саройида бўлиб ўтган учрашувда Герцог Эдингбург иштирок этди.

ТИНЧЛИК САРИ

● Яқинда Пекин шаҳрида Камбоджа Бош вазири Хун Сен билан оппозиция раҳбари шаҳзода供Нородом Сианук ўртасида учрашув бўлиб ўтди.

Учрашув муҳим битимга келиш билан якунланди. Кузатувчиларнинг фикрича, у бу мамлакатда тинчликни ўрнатишга кўмаклашади. 68 ёшли шаҳзода Сианук оппозициячи кучларга раҳбарлик қилишдан воз кечишга ҳамда Олий Миллий кенгаш раислиги лавозимини эгаллашга рози бўлди. Шаҳзода ушбу лавозимни эгаллагач, можароларда холис туриш ҳамда турли сиёсий кучлар ўртасида воситачи сифатида ҳаракат қилиш, биронта ҳам фракция ёки партияга қўшилмаслик мажбуриятини олди.

УЧ ТОМОНЛАМА УЧРАШУВ

● Эрон ташқи ишлар вазири Али Акбар Вилоятий 28 июлдан 30 июлгача Исломободга боришини эълон қилди.

Бу ерда Афғонистон бўйича уч томонлама музокаралар олиб борилади. Учрашувда Эрон вазиридан ташқари Покистон раҳбариятининг вакиллари, шунингдек, афғон мужоҳидларининг пешволари иштирок этадилар «Маслаҳатлашувлардан кўзда тутилган мақсад — «можарони сиёсий йўл билан ҳал этишга эришиш манфаатлари йўлида умумий ёндашувларни шакллантиришдан иборатдир», дейилади Покистон Ташқи ишлар вазирлигининг расмий вакили тарқатган баёнотда.

СИЁСИЙ МАХБУСЛАР ОЗОД ҚИЛИНДИ

● Анголада 17 нафар сиёсий махбус қамоқдан озод этилди. Бу, бундан уч кун муқаддам эълон қилинган умумий авф туфайли озод қилинганларининг дастлабки гуруҳидир.

16 йил давом этган фуқаролар урушида ҳам УНИТА томонидан, ҳам ҳукумат қўшинлари томонидан асир олинган граждан ва ҳарбий шахслар яқин кунлар ичида Халқаро Қизил Хоч назорати остида озодликка чиқадилар. Умумий авф 31 майгача қилинган барча жиноятларга тааллуқлидир. Худди шу куни қарама-қарши кучлар Лиссабонда фуқаролар урушини тўхтатиш тўғрисида битимга имзо чеккан эдилар.

(Жаҳон ахборот агентликларининг материаллари асосида тайёрланган).

ИЗЛАНИШ

Рақобат, етишмовчилик ва ташвишлар ҳозирги шароитда ҳар бир корхонанинг бошида бор савдо. Турган гапки, Хивадаги «Амулада» акционерлик жамиятининг фаолияти ҳам бундан мустасно эмас. Лекин унинг бир ибратли томони бор. Қийин шароитда ҳам аҳолига қулайлик туғдиришга, иш сифатини оширишга алоҳида эътибор берилянти.

Корхона ҳаётида кейинги пайтда муҳим ўзгаришлар рўй берди. ВАЗнинг Хоразмдаги автомобилларга техник хизмат кўрсатувчи маркази шу йил бошидан акционерлик жамиятига айлантирилди. Хўш, нима ўзгарди-ю, бундан қандай манфаат кўриляпти?

— Бунинг ижобий ва ташвишли жиҳати бор, — дейди директор Абдуҳалим Қутлиев. — Ижобий томони шундаки, аввалги бир қатор тўсиқлар олиб ташланди. Тижорат-товар муносабатлари, чет эл корхоналари билан алоқа олинадиган фойданинг муайян қисмини ўзимиз тасарруф этишимиз учун имкониятлар очди. Бу — яхши, албатта. Лекин масаланинг иқтисодий ҳал этилишидан кўнгил тўлмаяпти. Негаки, фойдамизнинг 35 фоизини давлат бюджетига ўтказишимиз, қолганининг 67 фоизини бош акционер — Волга автомобиль заводига ўтказишимиз зарур. Шундан қолган фойда биз билан шерик бўлган яна икки жамоа ўртасида тақсимланади.

Энди ўз-ўзидан навбатдаги савол келиб чиқади. Иқтисодий аҳвол қониқтирмас экан, бу муаммони ҳал қилишнинг бошқа йўли йўқми? Айтайлик, жамоанинг ўзи алоҳида ишлашга қурби етмайдими?

— Бундай йўл тутишнинг имкони йўқ, — дейди директор. — Бизнинг корхона «Жигули» маркали автомобилларга техник хизмат кўрсатишга ихтисослашган. Бунақа машиналар жумладан, эҳтиёт қисмлари ҳам фақат Толяттида ишлаб чиқарилади. Биз ВАЗнинг бу ердаги филиали ҳисобланамиз. Масала равшан; кимда маблағ, пул бўлса — мусиқага ўша буюртма беради. Ҳамма гап заводнинг қандай йўл тутишига боғлиқ. Бироқ «Амулада» корхонаси жамоаси қўл қовуштириб ўтиргани йўқ. Юқорида таъкидлаганимиздек, у асосий эътиборни аҳоли учун кўпроқ қулайликлар туғдиришга, хизмат сифатини яхшилашга қаратяпти.

Яқинда корхона умумий қиммати 1,2 миллион сўм турадиган янги бинога кўчиб ўтди. Унга автомобилларга хизмат кўрсатувчи энг замонавий ускуналар ўрнатилган. Хизмат турлари ва сифатини ҳам кўпайтиришга эришилди. Ҳозирги пайтда мижозлар ювиш, қуритиш, диагностика, силлиқлаш цехларининг сифатли хизматидан мамнун бўлишяпти. Шунингдек, мижозлар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олишлари, автомобилларга оид янги маълумотлар билан яқиндан танишишлари мумкин. Бу борада малакали мутахассислар ёрдам кўрсатади.

Корхона яқинда яна бир янги ишга қўл урди. Яроқсиз ҳолга келиб қолган машиналарни қайтадан таъмирлашга киришилди. Тез орада тўртта «Жигули» сотишга ҳавола этилади.

Автомобилларга хизмат кўрсатиш маркази биносини жамоанинг ўзи бунёд этди. Бунинг учун алоҳида бинокорлик участкаси ташкил этилганлиги қўл келди. Уларнинг куч-ғайрати билан асосий қурилиш-монтаж ишлари муддатида бажарилди. Ҳозир участка усталари Урганч шаҳрида яна бир замонавий техник хизмат кўрсатиш маркази қуряпти. Янгиариқ районида ҳам шунга ўхшаш кичик корхонани бунёд этишга киришилди.

Излаган имкон топади, деганлари рост экан. Эҳтиёт қисм етишмаслигига қарамай, акционерлик жамияти усталари зиммадаги режаларни муваффақиятли бажаришяпти. Бу йил 2,7 миллион сўмлик хизмат кўрсатилади.

Кўриниб турибдики, қийин иқтисодий шароитда ҳам қулай ва сифатли хизмат кўрсатишга эришса бўлар экан. Албатта, бунда хоҳишнинг ўзи камлик қилади. Инсоф ва ҳалоллик, тадбиркорлик ҳамда изланиш зарур.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

19 июль куни Тошкент вилоят партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда ташкилий масала кўриб чиқилди.

С. Мамарасулов Ўзбекистон Компартияси Марказий назорат комиссиясининг раиси этиб сайланганлиги муносабати билан пленум уни Тошкент вилоят партия комитети бюросининг аъзоси ва биринчи котиби вазифаларидан озод этди.

Тошкент вилоят ижроия комитетининг раиси, халқ депутатлари вилоят Совети раисининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлаб турган С. Д. Сайдалиев яширин овоз бериш йўли билан Тошкент вилоят партия комитетининг биринчи котиби этиб сайланди.

Пленум Тошкент вилоят ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари Т. М. Мирёқубовни, Бекобод шаҳар партия комитетининг биринчи котиби Э. М. Рўзиевни вилоят партия комитети бюросининг аъзолари этиб сайлади.

Пленум Тошкент вилоят партия комитетининг Ўзбекистон Компартияси ижтимоий-иқтисодий сиёсатини амалга ошириш соҳасидаги иши тўғрисидаги ҳисоботи юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарори қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги ахборотни тинглади. Вилоят партия комитетининг котиби В. Г. Гордиенко шу ҳақда ахборот берди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби А. С. Ефимов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

«ЎЗГАН»ДАН ЁРДАМ КЕЛДИ

Андижондаги К. Маркс номли давлат хўжалигида буғдой ва арпа жадаллик билан ўриб олинмоқда. Ўш вилоятидаги «Ўзган» давлат хўжалигининг механизаторлари Одилжон Раҳимов билан Жўрабой Мусаевлар ўз комбайнлари билан кўмакка келиб, хўжаликка катта ёрдам беришди.

Бу хўжаликларнинг меҳнат жамоалари қирқ йилдан бери иқтисодий, маданий ҳамда ишлаб чиқариш соҳаларида яқиндан ҳамкорлик қилишиб, дон, ем-хашак тайёрлашда, аҳолини мева ва сабзавотлар билан таъминлашда бир-бирларига кўмаклашадилар.

Дон ҳосилини тез йиғиб олиш ҳисобига совхознинг бўшаган майдонларида бошқа экинларни экиш режадан бир ҳафта илгари тамомланади — бу гал силос учун маккажўхори, чорва учун етарлича ем-хашак ғамлаб қўйиш учун тезпишар навли уруғлар экилди.

(ЎзТАГ).

Оқдарё районидаги «Партия XXII съезди» жамоа хўжалигининг сут-товар фермаси жамоаси 210 бош сигирнинг ҳар биридан режадаги 2500 килограмм ўрнига 3000 килограммдан сут соғиб олишни мўлжалламоқда.

Суратда: илғор жамоанинг соғувчиси Анзират Қурбонова. У 21 бош сигирнинг ҳар биридан 3100 килограммдан сут соғиб олиш учун курашаётир. Ҳар бош сигирдан кунига 10 килограмм сут соғиб олмоқда.

Ғ. АЛИЕВ туширган сурат.

Мутахассис маслаҳати

Июнь ойининг иккинчи ярми ва июлнинг дастлабки кунларида об-ҳаво шароити жумҳуриятимизнинг барча далаларида ғўзанинг бир текис ривожланишига имкон бермади. Лекин шунга қарамай айрим районларда ғўза барги чилпиша келиб қолди. Жумладан, Сурхондарё, Қашқадарё вилоятларининг кўпчилик хўжаликларида, Жиззах, Фарғона, Наманган ва Бухоро вилоятларининг бир қатор районларидаги чигит эрта қадалган ва табиий офатдан унчалик зарар кўрмаган пайкалларида ғўза баргини чилпиш бошлаб юборилди.

Бу муҳим тадбир асосий ва ён шохларнинг ўсув нуқтасини қирқиш бўлиб, ўсимликнинг вегетатив ўсишини тўхтатиш ва озуқа моддаларини, ҳосил нишоналарини кўпайтиришга йўналтириш мақсадида ўтказилади. Чилпишни ўз вақтида бажариш шона, гул тугунчаларининг сақланишига, кўсак пайдо бўлиши ва етилиш жараёнларини жадаллаштиришга хизмат қилади. Бунда тупларда тўлақонли кўсаклар кўпроқ шаклланади, уларнинг салмоғи, ҳосилдорлик ва тола сифати ортади.

МУҲИМ ТАДБИРЛАР КЕЧИКМАСИН

Ғўза ўсишини ва ривожланишини тезлаштиришда кўпдан-кўп экологик ва агротехник омиллар таъсир кўрсатади. Бунда экин қатор ораларига сифатли ишлов бериш, суғоришни оқилона ташкил этиш, маромида озиқлантириш, тупларнинг қалинлиги, қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва касалликларидан ҳимоя қилиш, далани бегона ўтдан тозалаш ва шунга ўхшашлар ҳал қилувчидир. Ниҳолларни қуллатиб ёки чанқатиб суғоришга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди. Экинни омилкорлик билан ўғитларга тўйинтириш муҳим аҳамиятга эга. Ғўзани кечикиб азот билан озиқлантириш мумкин эмас, бу ўсимликнинг ғовлаб кетишига олиб келади. Натижада янги барглар чиқиб, ҳосил тўплаш сустлашади.

Ғўзани парваришлашда ҳамиша ҳам унинг ўсиш ва ривожланиш жараёнларини тўғри олиб боришга муваффақ бўлинмаётир. Баъзан вегетатив омиллар ҳаддан ташқари кўпайтириб юборилмоқда. Бундай нохуш ҳолатни бартараф этишнинг муҳим усули ғўза баргини чилпиш ҳисобланади. Бунда асосий ва ён шохлардаги ўсув нуқталари қирқиб ташланади. Чилпиш усулларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш агротехника фанининг муҳим ютуқларидандир.

Ғўзани чилпиш ўсимликнинг биологик ҳолати ҳисобга олинган ҳолда ўтказилса, экин озуқа ва сувдан тўла баҳра олиб ҳосили кўпаяди. Бошқача айтганда, чилпишдан сўнг озуқа моддалар ва сув ўсимлик танасининг катта қисмига йўналади. Уни ўз вақтида ўтказиш ўсимликни ғовлаб кетишдан тўхтатади, тупни шундай шакллантирадики, бунда ўсимликнинг барглари, танаси қуёш ҳароратидан тенг баҳраманд бўлади. Натижада ҳосил нишоналарининг тўкилиши сезиларли миқдорда камаяди. Қоидага кўра, ҳатто мақбул шароит бўлган тақдирда ҳам шона, гул ва кўсакларнинг 15 кун мобайнида салкам 50 фоизи тўкилади. Қолган ҳосил белгиларини авайлаб-асраб парваришлаш лозим. Шубҳасиз, бунда чеканкани белгиланган муддатларда ўтказишнинг ҳам аҳамияти оз эмас. Маълумотларга кўра, ўрта толали ғўза навлари учун 15 июлдан 10—15 августгача бўлган давр ушбу тадбирни ўтказиш учун энг мақбул фурсат ҳисобланади. Лекин бу давр шартли, муҳими, бу тадбир ғўзанинг биологик ҳолатидан келиб чиқиб белгиланади.

Маълумки, жумҳуриятимизда ғўзанинг 25 дан зиёд нави ўстирилмоқда. Улар орасида тезпишар, ўртапишар ва кечки навлар бор. Шунингдек, бир қанча қимматбаҳо ингичка толали навлар экилганки, улар ҳам чеканка ўтказишни талаб қилади. Кучатларнинг қалинлигига қараб ўрта толали нав ғўзалар ҳар тупида 12—16 та ҳосил шохчалари бўлганда чеканка қилинади. Агар тезпишар нав бўлса, ҳар тупда 12—14 та, ўртапишар навларда 13—15 та, кеч пишарларда 15—16 та ҳосил шохчалари бўлганда чеканка ўтказилади. Ингичка толали нав ғўзаларни ҳам шундай тартибда ҳар тупда ўртача 17—20 та ҳосил шохчалари бўлганда ўсув нуқтасини чилпиш керак.

Тажриба ва тадқиқодлар кўрсатишича чеканкани энг мақбул биологик муддатда ўтказиш ҳосилдорликни гектар ҳисобига 4—7 центнер оширади. Барвақт чеканка қилишга, айниқса етарли ҳосил шохчалари бўлмаган, ўсимлик кучли ривожланиш ва ҳосил тўплаш босқичида турган тақдирда ўсув нуқтасини чилпишга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди. Бундай ҳолларда чеканка қилинса ён шохларнинг ўсиши тўхтамайди, иккинчи марта ўсиш рўй беради. Оқибатда ҳосил миқдорига путур етади. Шу билан бирга ушбу муҳим тадбирни кўрсатилган биологик муддатларда кечиктириб ҳам ўтказиб бўлмайди.

Бу йилги шароитда ғўза ривожланишида ҳар хиллик кузатилмоқда. Айни пайтда аксарият майдонларда ниҳолларнинг аҳволи яхши. Уларни юқорида айтилган талаблар асосида чеканкалаш керак. Барча пайкалларда бу тадбирни бир вақтда ўтказишга сира йўл қўйиб бўлмайди. Бу ўринда ўсимликнинг ривожига қараб, табақалаштирилган ҳолда ўтказиш керак. Бугунги кунда 300 минг гектардан зиёд майдонда экин шоналаш ва гуллаш палласида турибди. Шубҳасиз, бу далаларда чеканка кечроқ муддатларда амалга оширилгани маъқул.

Ҳозирги вақтда ғўзанинг ўсув нуқтасини чилпиш ХВЧ—4 машиналари ёрдамида бажарилмоқда. Уларнинг пичоқларини ўсимликнинг биологик ҳолатига қараб исталган баландликда ўрнатиш мумкин. Машина асосий тананинг ўсув нуқтасини қирқиб кетади. Ён шохларини эса чилпилмайди. Бу қўл меҳнатидан фойдаланишни тақозо этади. Тажриба кўрсатишича, чеканкани механизация ёрдамида ўтказиш энг замонавий усулдир. Агар у оқилона амалга оширилса, ўсимлик ривожи яхшиланади, ҳосилдорлик ортади. Ҳамма жойда ўзимизнинг биологик хусусиятларига, тупларнинг қалинлигига, ўрта толали навларда 12—16, ингичка толали навларда эса 17—20 та ҳосил шохчалари бўлишига қараб ғўза чеканка қилиниши керак. Экин бир текис ривожланган пайкалларда бу тадбирни бир мартадаёқ якунлаш мумкин. Мабодо ўсимлик ҳолати турлича бўлса, чеканкани машина ёрдамида икки-уч марта ўтказиш тўғри келади. Биринчи чеканкадан кейин ўсишдан орқада қолган тупларнинг етилишини кутиш керак. Учинчиси, янада суст ўсаётган ўсимликлар ривожлангандан кейин ўтказилади.

Механизациялашган чеканканинг афзалликларига қарамай кўпчилик хўжаликларда бу тадбирни қўлда бажаришни афзал кўришади. Бу ишга тажрибасиз кишиларни жалб қилиш мумкин эмас. Биз баъзан қўлда чеканка қилинаётганда ҳосил шохчалари кам бўлган, паст бўйли ғўзаларнинг ўсиш нуқталари юлиб ташланаётганлигини кўрганмиз. Ҳолбуки тупда 10 та ҳосил шохчаси бор пайтда чеканка қилинса, гектар ҳисобига 6—8 центнер ҳосилни йўқотиш мумкин. Шунинг учун бу тадбирни бажараётганда ҳосил шохчаларининг миқдорига эътибор бериш керак.

Тўғри, ҳар бир тупдаги ҳосил шохчаларини санаб ўтириш мушкул. Шу боисдан бу нарсани мутахассислар аниқлашлари лозим. Тупда етарли миқдорда ҳосил шохчалари бўлиши учун экиннинг бўйи қисқа қаторларда 80 сантиметр, кенг қаторларда бир метр бўлиши зарур. Чеканка қилишга жалб этилган ҳар бир киши шундай ўлчовни билиши керак.

Чеканка нафақат мўл, эртаки ва сифатли ҳосил тўплашга, балки ғўзани баргсизлантиришни сифатли ўтказишга ва ҳосилни машиналар ёрдамида йиғиштириб олишга ҳам катта таъсир кўрсатади. Маълумки, дориворлар ўз биологик вазифасини бажариб бўлган баргларга тез таъсир этиб, уларни осон тўктиради. Шунинг учун бу муҳим агротехник тадбир яхши бажарилган майдонларда дефолиантлар билан бир марта ишлов берилгандан кейин баргларнинг 80 фоиздан зиёди тўкилади, ҳосилнинг пишиб етилиши кескин тезлашади, терим машиналари унумли ишлатилиши учун қулай шароит яратилади. Ғўза ўсиш ва ривожланишдан орқада қолаётган бу йилги шароитда булар бениҳоя муҳимдир.

Ҳосил тўплаш учун қулай келган ҳар бир кундан оқилона фойдаланиш, экин парваришини жадаллаштириш, суғоришни маромида ўтказишга эътиборни кучайтириш лозим. Қатор ораларини сифатли юмшатиш керак. У сув, озуқа ва ҳаво айланишига қулайлик яратсин, ўсимликни турли касаллик ва зараркунандалардан ҳимоя қилсин.

Жорий йил ўзининг агробиологик шароити жиҳатидан кўп йиллик ўртача кўрсаткичлардан фарқ қилади. Шунинг учун чеканкани ҳосилдорликка путур етказмай, сифатли ўтказишга алоҳида эътибор берилиши даркор.

А. ИМОМАЛИЕВ,
ВАСХНИЛ академиги.

ЧОРТОҚ районидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги пахтакорлари мавжуд 700 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олишга аҳд қилишган. Хўжаликнинг Тоҳиржон Алихонов бошлиқ бригадаси аъзолари 54 гектар ерда деҳқончилик қилмоқдалар. Улар айни кунларда парваришни оби-тобига етказишаётир.

СУРАТДА: бригада етакчиси Тоҳиржон Алихонов механик-ҳайдовчи Саримсоқбой Ҳожиқозоқов билан.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

• *Долзарб мавзуда*

КОРХОНА ШИША ДАРДИДА-Ю...

Саратон. Жазирама кунларда одамлар ўзларини албатта салқинга уришади. Қани энди ана шундай дамларда яхна ичимлик бўлса-ю, чанқоқни қондирсанг. Бироқ иссиқда дўконма-дўкон кезиб, бирон хил шарбатми, минерал сувми топиш амри маҳол. Дарвоқе, кейинги пайтларда чанқовбосди ичимликларни топиш анча қийинлашди. Ҳамма жойда аҳвол бирдек. Корхоналарда тонна-тонна маҳсулотлар бор-у, қуйишга шиша идишлар йўқ.

Жумҳуриятимизнинг йирик саноат маркази Самарқандда бундай маҳсулотлар ишлаб чиқаришнинг аҳволи билан танишдик. Пиво ва чанқовбосди ичимликлар корхонасида бўлганимизда, қўлга киритилаётган ютуқлар ҳақида узоқ гапиришди. Дарҳақиқат, кейинги пайтда чанқовбосди ичимликларни кўпайтириш мақсадида минерал сув ишлаб чиқарувчи юқори қувватли автомат линия ўрнатилган. «Янтоқ», «Гулдаста», «Ровоч» каби янги ичимликлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Авваллари ишлаб чиқариладиган минерал сувларнинг гази йўқлигидан кўпчилик нолирди. Ҳозир эса бундай шикоятларга ўрин қолмади. Минерал сувларни газлаштириш юксак унумли автоматлар зиммасига юкланди. Шу тариқа сувнинг сифати ҳам яхшиланди.

Аммо корхонада рўёбга чиқарилаётган хайрли ишлар билан бирга, кўпчиликни ўйлантираётган муаммолар ҳам бор. Айниқса, шиша идиш танқис. Идишларнинг етишмаслиги кундалик иш жараёнига салбий таъсир кўрсатмоқда. Корхонага идишлар Қувасойдан ва бошқа узоқ-узоқ минтақалардаги заводлардан келтирилади. Масофанинг олислиги ортиқча сарф-харажатларни кўпайтирмоқда.

Устига-устак корхонадан чанқовбосди ичимликлар оладиган савдо ташкилотлари бўшаган шишаларни ўз вақтида қайтаришни уддалай олмаётирлар. Масалан, ўтган икки йил ичида қарийб 12 миллион донадан ортиқ шиша идиш корхонага қайтарилмади. Тўғри, ўртадаги белгиланган тартибга кўра шиша қарзи бор ташкилот бунинг эвазига жарима тўлаши лозим. Лекин жарима пулларига маҳсулот тайёрлаб бўлмайди-ку?!

Рақамларга кўз югуртирайлик. Ўтган 6 ой мобайнида ҳам савдо ташкилотларидан корхонага қайтарилмаётган шишалар сони камайиш ўрнига ортиб бормоқда. Бу эса ишлаб чиқариш самарадорлигининг ўсишига ғов солмоқда. Мисол учун, вилоят савдо бошқармаси 664 минг, умумий овқатланиш бошқармаси эса 188 мингдан ортиқ шишани қайтармади. Шундоққина шаҳарда жойлашган Сиёб райони умумий овқатланиш тармоқлари 143,6 минг, Боғишамол райони 143,9 минг, Темирйўл райони эса 67 минг донадан кўпроқ шиша идишларни ўз вақтида қайтармаганига нима дейсиз? Кўпгина савдо ташкилотларида пиво ва чанқовбосди ичимликларнинг бўш идишларини вино, арақ, коньяк каби спиртли ичимликлар ишлаб чиқарувчи корхоналарга бериб юборилаётгани фактлари ҳам учраб турибди. Ундан ташқари шаҳарда ўнлаб кооперативлар баҳоси корхонада ишланганидан анча қиммат, турли хил яхна ичимликлар тайёрламоқдалар. Бўш шишаларга улар ҳам кўз олайтиришмоқда. Кўп ҳолларда ўзлаштириб олишмоқда.

● Маҳсулот бору, идиш йўқ.

● Бўш шишани вақтида қайтаришнинг уддасидан чиқолмаётганлар.

● Тазйиқ эмас, амалий ёрдам керак.

Шуниси ачинарлики, жаримани ўз вақтида тўламаётганлар ҳам учраб турибди. Масалан, Каттақўрғон шаҳар савдо бошқармасига 50690 сўм жарима солинганди. Шаҳар давлат банки эса бу пулни корхона ҳисобига ўтказишда белгиланган тартибга риоя қилмаяпти.

Корхонадаги масъул кишилар юқори ташкилотларга расмий хатлар йўллаб, амалий ёрдам беришларини илтимос қилмоқдалар. Лекин бу илтимосномалар қоғозларда қолиб кетмоқда. Хатларда вилоят ижроия комитети савдо бошқармасига, халқ назорати комитетига, шаҳар солиқ инспекциясига корхонага савдо ташкилотларидан шиша идишлар қайтарилмаётганлиги оқибатида белгиланган режа ва техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар бажарилмаётганлиги айтилиб, масалани ҳал қилишда таъсир чораларини кўриш сўралади. Аммо маҳаллий раҳбарлар корхонага амалий ёрдам беришни ўрнига қўя олгани йўқ. Аксинча улар шаҳарни пиво ва чанқовбосди ичимликлар билан таъминлашдаги узилишлар сабабини корхона раҳбарияти фаолиятидан қидиришмоқда. Тўғри, корхонадаги мавжуд камчиликлардан кўз юмиб бўлмайди. Уларни ҳам тушуниш керак.

Кўпинча корхона раҳбарлари ишлаб чиқаришни ривожлантириш йўлларини қидириш ўрнига кети узилмай келаётган текширувчилар билан овора. Масалан, ўтган йилнинг ўзида 26 марта турли хил текширувлар ўтказилди. Бутун ҳисоб-китоб қайтадан кўриб чиқилди. Натижада наф ўрнига зарар келтирилди. Оқибати шу бўлдики, корхонада 56 иш куни йўқотилди. Бу йил ҳам текширувларнинг саноғи йўқ...

Биз пиво қуйиш цехида бўлганимизда линиялар тўхтаб турганини кўрдик. Цех бошлиғи, корхона бошланғич партия ташкилоти котиби Ҳ. Раҳмонқулов бунинг сабабини қуйидагича изоҳлади:

— Шиша йўқ, ишламай турибмиз. Ишчиларнинг юзига ҳам қарай олмай қолдик. Негаки иш бўлмагандан кейин маошнинг ҳам мазаси қочади-да. Масалан, ўтган июнь ойида улар қоплама билан биргаликда 130 сўмдан ойлик олишди холос...

Ҳ. Раҳмонқулов корхонанинг спиртсиз ичимликлар цехида ўз ишчилари учун вақтинча юмуш топиб бериш ўрнига пиво қуйиш учун шиша қидиришни талаб қилмоқда. Цех ишчилари Марҳабо Саломова, Угил Қурбоновалар ҳам шиша идишлар йўқлигини таъкидлашди. Ҳамроҳимиз, корхона бош инженери Валерий Яковлевич Литиков эса аҳволни ишчиларга тушунтириш ўрнига босиб-босиб сигарета тутатади. Унга ҳам қийин. Йўқ шишани осмондан оладими?

Биз бу аҳволнинг сабабларини тушунтириб беришни жумҳурият «Узпишепром» концерни пиво ва спиртсиз ичимликлар бошқармаси бошлиғи Лариса Григоревна Кобецдан илтимос қилдик.

У берган маълумотларга қараганда жумҳуриятдаги 16 та пиво, чанқовбосди ичимликлар ва минерал сув ишлаб чиқарувчи корхоналарда ҳам аҳвол Самарқанддагидан яхши эмас. Ҳамма жойда шиша идишлар, шакар, хмель танқислиги оқибатида белгиланган режалар уддаланилмаяпти. Шунга қарамай, Самарқанд корхонасида ижобий силжишлар бор. Масалан, пиво тайёрлаш суръати кейинги ярим йилда ўтган йилга нисбатан 122,5 фоизга ўсди. Бутун жумҳурият бўйича бу кўрсаткич ўртача 100,1 фоизни ташкил қилган бир пайтда самарқандликларнинг ҳаракатини маъқуллаш мумкин. Албатта бу ютуқларда корхона раҳбари Ўктам Қаршиевнинг ишбилармонлиги қўл келганлигини Лариса Григоревна алоҳида таъкидлади.

Бошқарма бошлиғининг фикрича, маҳаллий ташкилотлар, жумладан Самарқанд шаҳар Совети раҳбарлари бўш шишаларни корхонага қайтариш бурчини сезмаётган шаҳар ва район савдо ташкилотларини тартибга чақиришга жиддий қарамаяпти.

Ҳа, бошқарма бошлиғи вилоятдаги аҳволдан хабардор экан. Ўйлаймизки, Самарқанд вилояти раҳбарлари корхонага амалий ёрдам бериб, мураккаблашаётган вазиятни ўнглашлари лозим бўлади.

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ХУШХАБАРЛАР

ЕЛКАМА-ЕЛКА

— Ғалла ташишни тезлаштиришда ёрдамингиз зарур бўлиб қолди, — мурожаат қилиб қолди Қамаши район К. Маркс номли давлат хўжалиги директори, Ўзбекистон ССР халқ депутати Р. Омонов телефон трубкасини кўтарган автокорхона директори Б. А. Боллиевга.

Икки директор қисқа суҳбатдан кейин бир битимга келишди. Шу заҳотиёқ давлат хўжалигига ғалла ташиш учун ҳайдовчи Ў. Ҳайдаров, Ж. Норқулов, Э. Ашуровлар машиналари билан юборилди. Шу куни райондаги Калинин номли ва бошқа ғаллачилик хўжаликларига ҳам ўнлаб юк машиналари жўнатилди.

Вилоят деҳқончилик мажмуи моддий-техника таъминоти ва техникавий созлаш бирлашмасининг хўжалик ҳисобида ишловчи Қамаши автокорхонаси кейинги бир ойда 130 минг сўмлик иш бажарди. 60 юк машинаси буғдойзорлардан ғалла ташишга сафарбар этилган. Транспортчилар ғаллакорлар билан елкама-елка туриб ишлаб, деҳқонларга мадади кучайтирмоқдалар. Автокорхона аҳолига пулли хизмат кўрсатишни ҳам йўлга қўйди.

С. ОСТОНОВ,
Қашқадарё вилояти.

●

ҚОВЧИН БОЗОРИ

Ғузор районидаги Куйбишев номли совхоз маркази — Қовчин қишлоғи кун сайин гўзаллашиб бормоқда.

Кейинги йилларда бу ерда магазин, ошхона, новвойхона, маиший хизмат уйи, тикувчилик цехи, шифохона каби кўплаб бинолар қурилиб фойдаланишга топширилди.

Яқинда қишлоқда аҳолига яна бир қулайлик яратилди. Бозор қурилиб ишга туширилди. Айвон тагида тўртта савдо растаси барпо этилди. Бозорни ободонлаштириш учун 100 минг сўмлик иш қилинди. Эндиликда совхоз меҳнаткашлари томорқасида етиштирилган маҳсулотлари шу ерда харидорларга сотилмоқда.

М. КАРОМОВ.

ЭТИКДЎЗНИНГ ЭТИГИ БЎЛАДИ

Қўқон кўн ишлаб чиқариш бирлашмаси цехларини техник жиҳатдан қайта жиҳозлашга доир уч йиллик дастур муваффақиятли тугалланди. Бу ерда замонавий Италия ускуналари ўрнатилди. Бу ускуналар ёрдамида корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулот миқдори кўпайди ва сифати яхшиланди. Корхонани реконструкциялаш туфайли бу ерда ўтган йилга нисбатан 20 миллион квадрат дициметрдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Бундан ташқари бирлашмада «Эзос тампа» деган янги цех барпо этилди, у ҳам Италия ускуналари билан жиҳозланган Унда турли рангдаги расмли кўн чарм тайёрлаш йўлга қўйилди. Хом ашёнинг бу турига эҳтиёж жуда катта, жумҳурият пойабзал корхоналари уни бажонидил сотиб олишмоқда. Цех жамоаси йил охиригача 2 миллион квадрат дициметр рангли чарм ишлаб чиқаришни мўлжалламоқда Бу эса жумҳурият пойабзалчилари юқори сифатли пойабзал ишлаб чиқаришни кўпайтирадилар, деган маънони билдиради.

(ЎзТАГ мухбири).

АХБОРОТ

● ТАБИАТНИ АСРАЙЛИК

СУВ СИР САҚЛАРМИШ

● ОҚҚЎРҒОН. Маргуненко канали Чирчиқ дарёси ва Туябўғин сув омборидан обиҳаёт олади. Канал Алимкент посёлкасидан ўтиб, райондаги саккиз хўжалик далаларига таралади.

Посёлкадан ўтгач, Ҳонариқ тарзида давом этиб Сирдарёга қуйилади. Гап шундаки, 70-йилларда бу канал суви мусаффо бўлиб, чойи ҳам ширин эди. Канал бўйлари табиатан сўлим ва кўркам эди. Сув ҳавзасига эга бўлмаган мактабларнинг ўқувчилари сузиш машғулотларини ана шу сувда ўтказишарди. Кейинроқ меҳнаткашлар талаб ва эҳтиёжлари инобатга олиниб, канал қирғоқларига бетон плиталар ётқизила бошланди. Зотан, бу хайрли иш узоққа бормади. Юмушлар хўжакўрсинга қилинаётгани билиниб қолди. Қурувчилар канални гўё ташлаб қочишди.

Йиллар ўтди. Канал бўйларида кўплаб шахсий уйлар, маиший бинолар қад кўтарди. Оқибатда канал хонадонлар, ҳаммом ва чойхона, ошхона ва ресторанлар чиқиндилари билан тўлди. Охири сув бетига қараб бўлмай қолди. Меҳнаткашлар канални асл ҳолига қайтариш юзасидан кўп ташкилотларга қатнашди. Лекин ҳамма ҳаракатлар зое кетди. Район сув хўжалиги, санитария эпидемиология станцияси, посёлка Совети раҳбарлари бу борада пинакларини ҳам бузишмади. Балки уларнинг бошини қовуштирадиган ташкилот етишмаётгандир. Буни район Совети ижроия комитети мутасаддилари билишса, ажаб мас.

● ҲАМКОРЛИК

ИНТИЛГАНГА ТОЛЕ ЁР

● ЧИНОЗ. Райондаги партия XXIV съезди давлат хўжалигида 9 йил аввал иссиқхона қурилишига қўл урилган эди. Хўжалик директори Б. Йўлдошевнинг хайрли ташаббуси ноҳия ва вилоят раҳбарлари томонидан қўллаб-қувватланган, тегишли ёрдам кўрсатишга ваъда берилганди. Лекин йиллар ўтиб, амалий ишдан дарак бўлмади. Директор гўё ўз ёғига ўзи қовурилиб юраверди. Зотан, интилганга толе ёр, дегандек, муаммонинг ечими топилди. «Якуталмаз» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси билан ўзаро манфаатли шартнома тузилди. Шартномага мувофиқ бирлашма давлат хўжалиги ҳисобига 10 миллион сўм ўтказди. Эвазига 2 мингинчи йилгача помидор, бодринг, пиёз ва бошқа сабзавот маҳсулотлари етказиб бериладиган бўлди.

Айни пайтда хўжаликда иссиқхона қурилиши қизғин тус олган. Унинг дастлабки навбати фойдаланишга топширилди. «Узагрострой»га қарашли «Узстройтеплица» қурилиш трестининг 450-кўчма механизациялашган колоннаси бунёдкорлари ғайрат кўрсатишди. Иссиқхонада ишчилар дам олишлари, меҳнат қилишлари учун етарли шароитлар яратилган.

Яна 7 гектарли очиқ ва ёпиқ иссиқхоналарни тиклаш кўзда тутилган. Яқинда Ёқутистондан хушхабар келди. Унда «Якуталмаз» бирлашмаси хўжаликда режалаштирилган консерва заводи қурилишига кўмаклашиш истагини билдирган.

А. МАННОПОВ.

КОЛХОЗ ТИКУВЧИЛИК ЦЕХИ

● Свердлов районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигида бир вақтнинг ўзида қирқдан зиёд уй бекаси доимий иш ўрнига эга бўлди.

Бу ерда Бухоро тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси филиали ва район саноат ишлаб чиқариш комбинатининг тикувчилик цехи очилди.

Жамоа бошқаруви яқин вақт ичида гилам тўқиш цехини ҳам қуришга ҳозирлик кўрмоқда.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

● ҲАРАКАТДА — БАРАКАТ

ИШЧИ КУЧИГА ЭҲТИЁТ ҚИСМ

Шаҳрисабз шаҳридаги 35-автокорхона маъмурияти ва жамоат ташкилотлари ишчилар меҳнатини самарали ташкил этишнинг янги йўлларини излашмоқда. Бу ерда социалистик мусобақа уюштириш учун ташкил қилинган маблағлардан бошқача усулда фойдаланишга киришилди.

Авваллари саноқли кишиларгина илғор саналиб, мукофотларни фақат ўшаларгагина бериш одат тусига кирганди. Энди бу усулдан воз кечилди. 1991 йилдан бошлаб мусобақага ажратилган маблағ умумий тақсимланиб, ҳар бир ишчининг ойлик маошига қўшиб бериладиган бўлиб қолди.

Ишчи меҳнатини рағбатлантиришнинг бошқа резервларидан ҳам фойдаланилмоқда. Бу йил биринчи квартал мобайнида 47 киши пул мукофоти олди. 50 кишига моддий ёрдам кўрсатилди. Корхона ишчи-хизматчиларидан бир қисми табиий офатдан зарар кўрган уй-жойини созлаб олишга муҳтож бўлиб қолганди. Уларнинг ҳар бирига корхона 10 ойлик ҳисобида бир йўла маблағ берди. Кам даромадли оилалар, пенсионерлар, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, байналмилал жангчиларнинг оилаларига ҳам моддий ёрдам кўрсатилмоқда.

Рағбатлантиришнинг шу ва бошқа усуллари меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам бермоқда. Тўғри, корхонада ҳали камчиликлар бор. Яқинда улардан бирини муваффақиятли ҳал қилиш йўлида дастлабки қадам қўйилди. Кўплаб машиналар 4—5 ойлаб ҳаракатсиз турар эди. Москвадаги Лихачев номли завод билан шартнома тузилди. Шартномага кўра шаҳрисабзликлар ишчи кучи юборадилар, Москва автомобилчилари эса бунга жавобан эҳтиёт қисмлар билан таъминлайдилар.

Қ. БЕРДИЕВ.

Мана бу суратдаги ўз меҳнатидан мамнун жилмайиб турганлар — Жомбой районидаги «Октябрь» жамоа хўжалигининг товуқбоқари Юнус Маҳрамов ва унинг завжаси Инобатхон. Улар йил бошида 2700 бош жўжани парваришлай бошлашди. Ҳозир ана шу жўжаларнинг 2500 таси семиз товуққа айланди. Хўш 200 таси қаёққа «гумдон» бўлди, дерсиз! Улар хўроз эди. Хўжалик аъзоларининг иссиқ овқатига ишлатилди. Товуқлар эса тухум бермоқда. Ижарачилар ҳозиргача 10 мингдан зиёд тухум топширишди. Миришкорларнинг нияти — йил охиригача 60 минг дона ўрнига 80 минг дона тухум етиштириш.

Т. ДАВЛАТОВ олган сурат.

ЙЎЛСОЗЛАР ҒАЙРАТИ

—Кўпинча йўловчилар, машина ҳайдовчилар қатнов вақтида транспорт воситалари бемалол ҳаракат қилаётганига маҳлиё бўлишади-ю, бунда йўл созлар ҳиссаси борлигини ҳаёлларига ҳам келтиришмайди, — дейди Когон район йўл қурилиши-созлаш бошқармаси бошлиғи Рашид Шодмонов. — Ваҳолонки, аҳолига транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш, ҳаракат хавфсизлигини таъминлашда йўлсозлар ҳиссаси озмунча эмас.

Дарҳақиқат бошқарма ишчи-мутахассислари ўзларига бириктирилган участкадаги йўллар созлигини таъминлаш билан бирга, янги йўллар барпо этмоқдалар, мавжуд йўлларни таъмирлашга алоҳида эътибор бераётирлар. Райоининг «Партия XXII съезди» давлат хўжалигида яқинда 2 километрлик йўл барвақт қурилди. «Геофизика» қўрғонидаги ички йўллар капитал созловдан чиқарилди.

Бошқарма маъмурияти ўз ишчилари тирикчилигини яхшилаш мақсадида ойликка 78 сўмдан қўшиб бермоқда. Энди эса йўлсозлар учун душхона, дам олиш хонаси қуриб бериш тараддуди кўриляпти. Бундай ғамхўрликлар йўлсозлар ғайратини оширмоқда.

Б. ТОШЕВ,
Бухоро вилояти.

ЭЪТИҚОД ВА ҲУҚУҚ

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг яқинда бўлиб ўтган сессияси Ўзбекистон ССРнинг «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Қонунини қабул қилди. Хўш, янги Қонун моҳияти ва асосий мақсадлари нималардан иборат? Ўзбекистон ССР адлия вазирининг ўринбосари М. Т. ТЕШАБОЕВ билан қилган суҳбатимиз ана шу савол билан бошланди.

— Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисидаги Қонуннинг асосий вазифалари шулардан иборатки, — деди Маматхон Тешабоевич, — ушбу Қонун фуқароларнинг динга ёки шунга мос эътиқодга ўз муносабатини белгилаш ва ифодалаш ҳамда ҳеч қандай қаршиликсиз динга эътиқод қилиш ва диний расм-русмларни бажариш ҳуқуқларини таъминлайди, ижтимоий адолат ва тенгликни, фуқароларнинг динга муносабатидан қатъи назар, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоя қилинишини кафолатлайди, диний ташкилотларнинг фаолияти билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиб туради.

Ўзбекистон ССР Конституциясининг 50-моддасида «Ўзбекистон ССР фуқароларининг виждон эркинлиги, яъни ҳар қандай динга эътиқод қилиш ёки биронта динга ҳам эътиқод қилмаслик, диний маросимларни бажариш ёки даҳрий ташвиқот олиб бориш ҳуқуқи кафолатланади. Диний эътиқодлар туфайли адоват ва нафрат қўзғатиш таъқиқланади» деб белгилаб қўйилган ва эътиқод эркинлиги кафолатланган. Бироқ кўп йиллар давомида фуқароларнинг Конституцияда белгиланган ана шу ҳуқуқ ва эркинликлари камситилган ва уни амалга оширишга тўсқинлик қилиб келинган эди.

Бундай бўлишининг асосий сабабларидан бири, менинг фикримча, кўпгина раҳбар ходимлар Конституциямиздаги ана шу модданинг иккинчи қисмини нотўғри тушунганликларида деб биламан. 50-модданинг иккинчи қисмида шундай дейилган: «Ўзбекистон ССРда дин давлатдан ва мактаб диндан ажратилган». Яъни давлат ва унинг органлари динга ва диний ташкилотлар ишига аралашмайди, диний ташкилотлар эса давлат ишига аралашмайди. Мактабларда диний таълимотлар ўргатилмайди, ўқитилмайди, деган маънодаги фикр айтилган эди. Республикамизнинг «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Қонунида ҳам худди шундай фикр ўз ифодасини топган.

Ҳар бир фикрнинг таъсир кучи йўқола борган сари фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларига менсимай муносабатда бўлиш ҳоллари юзага чиқди. Уларни эътиқодидан ажратишга, ота-боболари эътиқодини йўққа чиқаришга, урф-одат, маросимлардан маҳрум қилишга уринилди, одамийлик, инсонийлик тарбияси асосларидан бирини тан олмай келинди. Натижаси эса ҳаммага аён — одамлар орасида бир-бирига бўлган ҳурмат, эл-юртга бўлган садоқат йўқола борди, ўз бурчини виждонан бажаришга хафсаласизлик келиб чиқди, ҳаром билан ҳалолнинг фарқига бормай қўйилди, одамларнинг маънавий дунёси қашшоқлашди.

Жамиятимизда рўй бераётган янгиланиш янгича муносабатлар, янгича ҳаётий назариялар заруратини туғдирди. Қонуннинг қабул қилиниши ҳақидаги биринчи сабаб шу бўлса, иккинчиси ҳуқуқий давлат қуришга киришилган ҳозирги даврда фуқароларнинг Конституцияда белгилаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликларини тиклашдир.

— **Эътиқод четдан тиқиштирилмайди — эътиқод танланади. Шундай эмасми?**

— Жуда ўринли гап.

— **Қонун билан танишиб чиққан одамда шундай бир фикр туғилиши табиий: авваллари диний таълим бериш ёки сабоқ олиш маълум даражада таъқиқлаб қўйилган эди. Мана, энди Қонунда айтилганидек, диний ташкилотлар ўз Низомларига мувофиқ катта ёшдаги кишиларга ва болаларга диний таълим бериш учун ўқув юртлари ёки гуруҳлар ташкил этиш, шунингдек, таълимни бошқа шаклларда олиб бориш ҳуқуқига эга бўлдилар. Бу фойдадан ҳоли эмас, албатта.**

— Менимча ҳам Қонунда диний мактаблар, илмгоҳлар, марказлар очиш, уларда диний таълимни йўлга қўйишнинг белгиланганлиги жуда олижаноблик бўлди. Чунки дин одамларни яхшиликка, меҳр-оқибатга, ҳалолликка, ростгўйликка, покизаликка ўргатади. Буларнинг ҳаммаси жамиятимиз тараққиёти учун, ниҳоятда зарурдир. Ўзбекистон ССР фуқароларининг динга муносабатидан қатъи назар, улар таълимнинг барча турлари ва даражаларидан баҳраманд бўла оладилар. Қонунга мувофиқ фуқаролар ўзлари истаган тилда диний таълим олишлари мумкин. Диний ташкилотлар диний таълим бериш учун ўқув юртлари ёки гуруҳлар ташкил этиш ҳуқуқига эга бўлдилар, бунинг учун ўзларига қарашли ёки ўзларига фойдаланиш учун бериб қўйилган бинолардан фойдаланишлари мумкин. Давлат ўқув юртларида эса диний таълим берилишига йўл қўйилмайди. Болаларни фақат мактаб ёшига етганда мактаблардаги машғулотлардан бўш вақтда ота-оналарининг ёки улар ўрнини босувчи шахсларнинг ёзма розилиги билан, балоғат ёшига етганларни эса ўз хоҳишларига кўра ташкилий равишда диний таълимотга ўргатишга йўл қўйилади. Диний таълимотдан сабоқ берувчи шахслар махсус диний маълумотга эга бўлишлари ва ўз фаолиятларини диний бошқарманинг ижозати билан амалга оширишлари шарт.

— **Албатта, Қонун адлия идоралари олдига бирмунча вазифалар қўйган. Маматхон Тешабоевич, ана шу вазифаларни бажариш учун ишни нималардан бошлашга тўғри келяпти?**

— Қонунга мувофиқ Адлия вазирлиги ва унинг жойлардаги идоралари зиммасига диний жамоаларни, уюшмаларни, марказларни, ташкилотларни ва илмгоҳларнинг низомларини рўйхатга олиш топширилган. Шунга кўра, Адлия вазирлигининг махсус бошқармаси диний ташкилотлар уставини рўйхатга олиш борасида берган аризаларини кўриб чиқиш тартиблари билан боғлиқ бўлган тайёргарлик ишларини бошлаб юборганлар. Адлия идоралари Қонунга мувофиқ аризаларни бир ой муддат ичида кўриб чиқади ва тегишли қарор қабул қилади. Жумҳуриятимиз доирасида жойлашган ва ишлаб турган диний ўқув юртларининг низомлари Ўзбекистон ССР Адлия вазирлиги томонидан рўйхатга олинади.

Дин ва диний ташкилотлар давлатдан ажратилган. Диний ташкилотларнинг молиявий ва мулкий хайр-эҳсонларига солиқ солинмайди. Лекин ана шу диний ташкилотларда ишлаётган ишчи ва хизматчиларга Меҳнат тўғрисидаги қонунлар давлат ва жамоат ишчи ва хизматчиларига қандай қўлланилса, уларга ҳам шундай қўлланилади. Диний ташкилотлар ишчи ва хизматчиларининг меҳнат ҳуқуқлари диний ташкилотларнинг ўзларига берилгани маъқул эмасмиди, деган савол туғилиши мумкин. Бироқ диний бирлашмалар —фуқароларнинг ихтиёрий уюшмасидир. Ихтиёрий бўлганидан кейин тарқаб кетиш эҳтимоли ҳам йўқ эмас. Бунга бефарқ қараб бўлмайди. Иккинчидан, диний ташкилотларда маош олиб ишлайдиган шахслар даромад солиғини давлатга тўлайди. Шу боисдан уларни бошқа ташкилот ва корхоналардаги ишчи-хизматчиларнинг ҳуқуқлари билан тенглаштириш маъқул ишдир.

Суҳбатдош: М. КОЗИЕВ, «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

«ОЙНАИ ЖАҲОН»ДА КЎРИНГ 22—28 ИЮЛЬ

ҲАР КУНИ

● **8.25 Соғлом бўлай десанг** (шанба ва якшанбадан ташқари, (ЎзТВ-II).
● 18.00 Ўзбекистон телевидениесининг **«Янгиликлар»** кўрсатуви. (ЎзТВ-II).
● 19.30 да рус тилида **«Ахборот»** программаси (ЎзТВ-I).
● 22.00 да ўзбек тилида **«Ахборот»** программаси. (ЎзТВ-I).
● 6.00 да Марказий телевидениенинг **«Тонг»** мусиқий кўрсатуви. (МТ-I орқали, шанба ва якшанбадан ташқари).
● 20.30 да барча программалар орқали Марказий телевидениенинг **«Время»** программаси.
● 11.30 да **ТСН** (шанба ва якшанбадан ташқари, 14.30—ҳар куни МТ-I).
● 8.00 да **Эрталабки бадантарбия** (МТ-II орқали, якшанба куни **«Зарядкага сафланинг»**).
● 19.45 да **«Хайрли тун, кичкинтойлар!»** (МТ-II).

• 22, душанба

● **ЎзТВ I**

18.10 Мультфильм. 18.20 Болалар учун концерт. 18.55 «Жамоат ташкилотларида». 19.50 «Шеърият дафтаридан». Мирпўлат Мирзаев. 20.00 Чолғу куйларидан концерт. 21.10 «Лайли ва Мажнун» достони ҳақида. 22.25 «Улуш». Видеофильм.

● **МТ I**

8.35 «Наксосдаги Ариадна». «Метрополитен-опера» спектакли. 11.25 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Уч ака-ука» (Индонезия). 11.45 «Мулоқот». Иқтисодий шарҳ. 12.00 Футбол шарҳи. 12.30 И. С. Бах. I сюита. 14.45 «Чақириқ». Бадиий фильм. 16.05 «Қизиқувчилар олами». 16.20 «Қирғоқ тўлқин». 16.35 И. Андроников ҳикоя қилади. 17.00 Болалар учун фильм. «Ҳамманинг кучуги». 18.00 ТСН. 18.15 «Правда кўчаси». 18.50 Мультфильм. 19.10 «Наксосдаги Ариадна». 21.10 «Наксосдаги Ариадна» спектаклнинг давоми. 22.40 «Кинопанорама». 22.55 Кўп серияли илмий-оммабоп фильм премьераси. 23.30 ТСН. 23.50 Футбол шарҳи. 00.20 «ВИД» таништиради: «91 йил мусиқаси». 01.50 Киноконцерт. 02.40 Бир актёр театри.

● **МТ II**

7.00 Ишбилармон кишининг тонги. 8.15 «Ер юзида севги бор экан...» 8.45 «Болалар: операцияси». 9.25 Билимдонлар учун машқ. 10.10 Мультфильм. 10.25 «Хайр гўзал». Бадиий фильм.

13.30 Болалар учун қисқа метражли телевизион бадиий фильмлар. 14.30 Болтиқ мусиқий академияси хорининг концерти.

18.30 «Тонг юлдузи». 19.30 «Қанотлар остида — Ямал». Телефильм. 20.00 «Мотяни қўмсаб». 21.10 «Балет байрами». 21.45 «Спринт». 22.00 «Халқ тароналари». 22.45 Волейбол.

• 23, сешанба

● **ЎзТВ I**

8.35 «Замин фидойилари» Телефильм. 8.50 «Ноқулай одам». Бадиий фильм. 10.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади.

18.10 Мультфильм. 18.20 Пўлат Мўмин. «Қовоқвой ва Чаноқвой». 19.50 Дилрабо концерт. 21.10 Спортлото. 21.15 «Ижодий учрашувлар». 22.25 Деҳқонларнинг долзарб вазифалари. 22.45 Жумҳуриятда хизмат кўрсатган артист Эсон Лутфуллаев куйлайди.

● **МТ I**

8.30 «Ҳеч қаерлик одам». Бадиий фильм. 9.50 Болалар соати. 10.50 Қозоғистон ССЖ мусиқий фольклорининг концерти. 11.45 Долзарб репортаж. 12.00 «Хайр, тоғлар». Телефильм.

13.45 «Телемикст». 14.45 «Орқага йўл йўқ». Бадиий фильм, 1-серия. 15.55 «Қизиқувчилар олами». 16.10 Миср телевидениесининг кўрсатувлари. 16.40 Мультфильм. 16.55 Болалар учун фильм. «Малявкин ва компания». 1-серия. 18.00 ТСН. 18.15 «Инсон ва қонун». 19.00 «Шарқий Сибирь». 19.10 «Ҳеч қаерлик одам». Бадиий фильм. 21.10 «Билиб қўй ёлғиз эмассан». Илмий-оммабоп программа. «Менинг исмим Билл» бадиий фильми билан (АҚШ). 23.00 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон. 00.20 «Арарат этакларида». Телефильм. 00.50 «Ҳеч қаерлик одам». Бадиий фильм.

● **МТ II**

8.15 «Александр Панченконинг муаллифлик дастурлари». 9.50 Ритмик гимнастика. 10.20 «Фақат сен». Бадиий фильм.

13.35 Болалар учун фильм. «Анискин ва Фантомас». 1-серия. 14.40 «И. Андроников ҳикоя қилади. М. Ю. Лермонтовнинг дилрабо шеърияти».

18.10 «Телевизион мусиқий абонемент». 19.10 «Жосус». Ҳужжатли фильм. 19.30 «Енгилган тош». Телефильм. 20.00 «Қойил қолдириб». Фильм-концерт. 21.10 Футбол. СССР чемпионати. «Спартак» (Москва) — «Шахтёр».

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

22.45 «Кадрда ва кадр ортида».

• 24, чоршанба

● **ЎзТВ I**

8.35 «Садоқат». Бадиий фильм. 1-серия. 9.50 «Мактабгача тарбия масалалари». 10,25 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.

● **МТ I**

8.30 «Бошланғич натижа: ўлим» Бадиий фильм, 1-серия. 9.45 «Янги авлод танлайди». 11.00 Ҳужжатли фильм. 11.20 Мультфильм. 11.45 Долзарб репортаж. 12.00 Мультфильмлар.

14.45 «Орқага йўл йўқ». Бадиий фильм, 2-серия. 15.55 М. Равель 2 сюита. 16.15 Чемпионлар билан биргаликда. 16.45 «Экранда Сибирь». Киножурнал. 16.55 Болалар учун фильм. «Малявкин ва компания». 2-серия. 18.00 ТСН. 18.15 «Планета». 19.00 Мультфильм. 19.15 «Бошланғич натижа: ўлим». Бадиий фильм, 1-серия. 21.10 Долзарб интервью. 21.25 «Саҳнанинг нариги томонида». 22.25 Кўп серияли илмий-оммабоп фильм премьераси, 8-серия. 23.00 «Вернисаж» театри. 23.30 ТСН. 23.50 «Пьер Карден — 40 йил модада». 01.25 «Поэзия». 02.10 «Бошланғич натижа: ўлим». Бадиий фильм, 1-серия.

● **МТ II**

8.15 «Китоб учун келган...» Телефильм. 8.35 Мультфильм. 9.00 Халқ ўйинлари. 9.30 «Худолар, Гўру ва бошқалар». Ҳужжатли фильм. 9.50 «Адам Смит бойлиги дунёси». 10.25 «Ҳамқишлоқлар». Бадиий фильм.

13.25 Болалар учун фильм. «Анискин ва Фантомас». 2-серия. 14.30 «Игорь Владимирович Ильинский. Ҳаёт сабоқлари». Телефильм.

18.30 Н. Осипов номли Давлат академик рус халқ оркестри чалади. 18.45 «Ўтган ёздаги трамвай». 19.30 Телефильм. 20.00 «Мадад беринг». 21.10 Коллаж. 21.25 «Иллюзион». «Ресторандан чиққан киши». Бадиий фильм. 22.50 «Момиқ камалак». Телефильм. 23.05 М. Ю. Лермонтов. «Демон».

• 25, пайшанба

● **ЎзТВ I**

8.35 «Садоқат». Бадиий фильм. 2-серия. 10.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона». 10.50 «Абитуриент-91».

18.10 Мультфильм. 18.20 «Алифбо сабоқлари». 18.55 «Чорвадор». 19.25 Тижорат хабарлари. 19.50 «Маданият хазинасидан». 21.10 «Созимиз — овозимиз». 21.50 «Сулола». Телефильм. 22.25 «Тошкент ишбилармонлар учрашуви».

● **МТ I**

8.35 «Бошланғич натижа: ўлим». Бадиий фильм, 2-серия. 9.40 Болалар соати. 10.40 Бизнинг студиямизда Антон-квартет. 11.00 Болалар учун фильм. «Капитан». 11.45 ИИВ маълумотларига кўра... 12.00 «Саҳнанинг нариги томонида».

13.45 «Телемикст». 14.45 «Орқага йўл йўқ». Бадиий фильм, 3-серия. 15.55 «Қизиқувчилар олами». 16.10 «Болалар мусиқий клуби». 16.55 «Қалб ҳарорати». 18.00 ТСН. 18.15 П. И. Чайковский романсларини И. Архипова куйлайди. 18.40 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 19.25 «Бошланғич натижа: ўлим». Бадиий фильм, 2-серия. 21.10 Долзарб интервью. 21.25 Австрия телевидениесининг кўрсатувлари. 22.55 ИИВ маълумотларига кўра... 23.10 «ПИ» белгиси билан». 00.40 ТСН. 01.00 «Денгиз тўлқинидан нарида». Ҳужжатли фильм. 02.00 «Бошланғич натижа: ўлим». Бадиий фильм, 2-серия.

● **МТ II**

7.30 «Бридж». Телебиржа. 8.15 Мультфильм. 8.25 «Онамга аталган қўшиқ». Телефильм. 8.55 «Александр Панченконинг муаллифлик дастурлари». 9.55 Ритмик гимнастика. 10.25 «Июлда ёққан қор». Бадиий фильм, 1-серия.

13.30 Давлат телерадиоси Катта симфоник оркестрининг концерти. 14.10 Болалар учун фильм. «Динозавр изи қаерга бошлаб борди». 1-серия.

18.15 Мультфильм. 18.30 «Одоевский альбоми». 20.00 Ритмик гимнастика.

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ.

21.10 «Пульс». 21.20 «Бу оқшомда».

• 26, жума

● **ЎзТВ I**

8.35 «Ғалвасиз кун йўғ-а». Бадиий фильм. 9.50 «Василий Скокуннинг маҳорат мактаби». Телефильм. 10.10 «Замандас» (қозоқ тилида).

18.10 Мультфильмлар. 18.30 «Табобат масканн». 19.00 «Чорраҳа». 19.50 Раҳимжон Исмоилов ва Холида Шарипова концерти». 21.10 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Ўзингни эр билсанг...» 22.25 «Тошкент ишбилармонлари учрашуви».

● **МТ I**

8.35 «Катта болалар». Бадиий фильм. 9.45 «Инновация». 10.00 Мультфильм. 10.20 «Лермонтов». Ҳужжатли фильм. 10.45 «Болалар мусиқий клуби». 11.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 12.30 «Маппет-шоу». Кўп серияли қўғирчоқ фильм-концерт. 9 ва 10-сериялар.

14.45 «Серафима ороли». Бадиий фильм. 16.00 «Қизиқувчилар олами». 16.15 «Онам, дадам ва мен». 16.45 «Ғолиблар». 17.45 «Бурга ва чумоли». Мультфильм. 18.00 ТСН. 18.15 «Червянки яқинидаги хуторда». 18.40 Юзма-юз суҳбат. 19.25 «Мен ва қўшниларим». Бадиий фильм. 21.10 Долзарб интервью. 21.25 «ВИД» таништиради. 00.40 ТСН. 01-00 «Севгининг мангу қўшиғи». 02.00 «Шерлок Холмс ва дўхтир Ватсоннинг саргузаштлари. Бадиий фильм. «Баскервилийлар ити». 1-серия.

● **МТ II**

7.00 Ишбилармон кишининг тонги. 8.15 «Делегатскаядаги музей». 8.30 «Лермонтов — мусаввир». 9.30 «Жонли сайёра». 10.25 «Июлда ёққан қор». Бадиий фильм, 2-серия.

13.35 «Сеҳргарлик ва жодугарлик». 14.00 Болалар учун фильм. 18.30 Кинопрограмма. 19.30 «Қадрдон ўрмон». 20.00 Миллий тотувлик шаҳрими? 21.10 Футбол. СССР чемпионати. «Динамо» (Киев) — «Спартак» (Москва).

• 27, шанба

● **ЎзТВ I**

8.00 «Ассалому алайкум». 9.00 «Ахборот». 9.25 Болалар учун фильм. «Еттидан ўн иккигача». 10.35 «Алифбо сабоқлари». 11.10 «Қизил Яримой шуъласи». 11.40 «Ўзбекистон спорти». 12.10 «Оналар мактаби». 12.40 «Анъана ва замон». 13.40 «Дўстлик» студияси кўрсатади. «Ягона оилада».

18.00 Мультфильм. 18.15 Ўсмирлар учун «Тенгдошлар». 19.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз». 19.50 «Аралаш». Ҳажвий киножурнал. 20.10 Тижорат хабарлари. 20.15 «Оқшом эртаклари». 21.10 «Санъат усталари». 22.00 «Ҳафтанома». 23.00 «Ҳали ҳаёт олдинда». Бадиий фильм.

● **МТ I**

7.00 Ритмик гимнастика. 7.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви. 8.00 ТСН. 8.20 «Тарханлар бугунги кунда». 8.35 Рус халқ чолғулари ансамблининг концерти. 9.30 Мультфильм. 10.00 «Шошманг, лаҳзалар». 10.35 «Тонг юлдузи». 11.35 «Вертикаль». 12.25 Цирк, цирк, цирк. 13.05 «Мусаввир Фёдор Решетников». 13.25 Мультфильмлар. 13.50 «Княгина Мари ва бошқалар». 14.30 ТСН. 14.45 «Флот бўлиши керак». 15.45 «Қўшиқ ҳақида хотира». 16.20 Шеърият куни. «Севаман Ватанимни...» 17.05 «Майя ариси». 17.30 Халқаро панорама. 18.15 «Келу» ансамбли ижро этади. 18.25 Режиссёр Б. Шамшиев фильмлари. «Фудзиямага чиқиш». Бадиий фильм. 21.10 «КВН-91». 23.10 Долзарб интервью. 23.25 Дўстлар учрашуви. 01.40 «Шерлок Холмс ва дўхтир Ватсоннинг саргузаштлари». Бадиий фильм. «Баскервилийлар ити». 2-серия.

● **МТ II**

7.30 Эрталабки бадантарбия. 7.45 «Здоровье». 8.15 «Оҳу». Мультфильм. 8.25 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси. «Фильмга хотима». 8.45 Спорт ҳамма учун. 9.00 «Тушимга куй кирибди». Фильм-концерт.

9.30 — ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ.

11.30 «Ҳамдўстлик» видеоканали. 14.00 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. 15.00 «Николай Кузнецов. Жасорат саҳифалари». 15.55 Рус хор капелласининг чиқиши.

16.30 — ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ.

18.15 «Оила» телекўрсатуви. 19.10 «Бағишлов». Телефильм. 19.25 Коллаж. 19.30 «Лаваш». Телефильм. 20.00 М. Лермонтов шеърларини Г. Сорокин ўқийди.

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

21.10 «Пульс». 21.20 «Киноингоҳ».

22.45 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. 23.45 Дзюдо кураши. Жаҳон чемпионати.

• 28, якшанба

● **ЎзТВ I**

8.00 «Ҳафтанома».

9.00 «Қўшиғим — жон қўшиғим». 9.50 «Ёз кунларидан бирида». Бадиий фильм. 10.55 «Араб тили». 11.25 «Қўшиқ бизга ҳамиша ҳамроҳ». 12.10 «Деҳқон ва замин». 13.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади.

● **МТ I**

7.30 «С» формуласи». 8.00 Лўлилар куйларидан концерт. 8.15 «Спортлото» тиражи. 8.30 «Эрта саҳарлаб», 9.30 «Ватан хизматида». 10.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви. 11.00 «Сайёҳатчилар клуби». 12.30 «Ўз-ўзингга мадад бер». 13.15 Мультфильм. 13.35 «Флот бўлиш керак». Телефильм. 2-фильм. 14.30 ТСН. 14.45 «Мусиқий дўкон». 15.15 «Марафон-15». 16.40 «Қишлоқ янгиликлари». 17.30 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Қуён ва темир қўл» (Доминика). 17.35 «Ер — она масканимиз». 17.40 «Уолт Дисней таништиради...» 18.30 «Олтин жунли қўй». 18.50 «Тўтиқушли хоним». Бадиий фильм. 21.10 М. Рошчин. «Дуэлдан сўнг». Фильм-спектакль. 23,30 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. 00.30 «Сизга севгидан сўзласам». Киноконцерт.

● **МТ II**

7.45 Мультфильмлар. 8.25 Ҳужжатли фильм. 9.00 Ленинград филармониясининг давлат симфоник оркестри чалади. 9.20 «Ойдаралик дарвеш». Телефильм.

9.30 — ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ.

11.30 «Ҳамдўстлик» видеоканали. 14.00 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. Эркаклар. 15.00 «Эгизаклар юлдузи».

18.00 «Совға». Мультфильм. 18.15 Муаллифлик телевидениеси. 19.15 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.30 «Менинг ёзги боғим». Телефильм. 19.45 Муаллифлик телевидениеси. 21.10 Дзюдо кураши. Жаҳон чемпионати. 22.00 «Экспресс-реклама». 22.10 «Мусиқий меҳмонхона». 22.45 «Қизил қуёш». Бадиий фильм.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

СССР Давлат банки
МАРҒИЛОН ҲИСОБ-КРЕДИТ ТЕХНИКУМИ
1991—1992 ўқув йили учун
КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникум «Банк иши» ихтисоси бўйича Давлат, Жамғарма, Тижорат, Пайчилар ва Акционерлар банкларида ишлаш учун ўрта махсус маълумотли (11-синф маълумотига эга бўлганлар қабул қилинади) мутахассис кадрлар тайёрлайди.

КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРГА ЁШИДАН ҚАТЪИ НАЗАР ЎРТА МАКТАБНИ БИТИРГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

ЎҚИШ МУДДАТИ:

Кундузги бўлимда 2 йилу 6 ой.

Сиртқи бўлимда 2 йилу 10 ой.

Техникумга кирувчилар СССР халқ таълими Давлат комитети тасдиқлаган программа бўйича қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонлари топширадилар: она тили ва адабиёт (иншо), математика (оғзаки).

Мактабни олтин ва кумуш медаль билан ҳамда ҳунар-техника билим юртини имтиёзли диплом билан (агар ҳунар-техника билим юрти техникум ихтисосига яқин бўлса) тугатганлар техникумга имтиҳонсиз қабул қилинади.

Ўқишга кирувчилар директор номига ўзи танлаган мутахассисликни кўрсатган ариза билан қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: маълумоти ҳақида ҳужжатнинг асли, соғлиги ҳақида медицина справкаси (086/У намунадаги), бош кийимсиз 4 дона фотосурат (3Х4), меҳнат дафтарчасидан кўчирма, ишлаб чиқариш ташкилоти йўлланмаси.

Паспорт ёки туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома, ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

АРИЗАЛАР КУНДУЗГИ БЎЛИМГА 31 ИЮЛГАЧА: СИРТҚИ БЎЛИМГА 1 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ: кундузги ва сиртқи бўлимларга 15 августгача.

Техникумда ўқувчилар сафига қабул қилиш кундузги бўлимларда 20 августда, сиртқи бўлимда 22 августда ўтказилади.

Техникумда ўқувчилар умумий қоидага асосан стипендия ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Техникум манзилгоҳи: Марғилон шаҳри, Ленин кўчаси, 123-а уй. (Марғилон-Эшонгузар автобуси «ҳисоб-кредит техникуми» бекати).

ЯНГИ УЗИЛГАН САБЗАВОТЛАР ВА МЕВАЛАРНИ ТАШИШ, САҚЛАШ ВА ҚАЙТА ИШЛАШ БИЛАН ШУҒУЛЛАНУВЧИ КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА ШИРКАТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

Унчалик қиммат бўлмаган препарат — таблетка ҳолидаги консервант ёрдамида янги узилган сабзавотлар, мевалар, узум ва картошкани ташиш ва сақлаш пайтидаги нобудгарчиликларни анча камайтириш мумкин.

КОНСЕРВАНТ — УРУҒЛИК КАРТОШКАНИ САҚЛАШДАГИ САМАРАЛИ ВОСИТА ҲИСОБЛАНАДИ.

Ушбу препарат Плеханов номидаги халқ хўжалиги илмгоҳи (Москва шаҳри) томонидан ишлаб чиқилган бўлиб, мамлакатимизнинг турли минтақаларида синовдан ўтган ва СССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан фойдаланишга рухсат этилган. Консервантни ишлаб чиқариш ва қўллаш ҳуқуқи АҚШ, Италия ва Францияда патентлаштирилган.

САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Таблетка ҳолидаги консервант 200 граммдан қадоқланиб, чакана савдо тармоғи орқали аҳолига сотиш мақсадида полиэтилен халталарга жойланади.

Консервантни ва уни қўллаш билан боғлиқ тавсияномаларни олиш юзасидан қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 466200, Мангистау вилояти, Шевченко шаҳри, 4-микрорайон, 68-уй, 39-хонадон, «РИК» ишлаб чиқариш-жорий этиш фирмаси. Телефонлар: 2-86-49, 3-42-14 (код 8-32922). Тошкент шаҳридаги мулоқот телефонлари: 56-31-81, 76-95-85.

«РИК» кичик ишлаб чиқариш-жорий этиш хизмати. «Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НАШРИЁТИ ПЎЛАТДАН ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА ПЕШЛАВҲАЛАР ВА ШИЛЬДЛАРНИ ТАЙЁРЛАБ БЕРИШ УЧУН

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

33-90-50, 32-55-81 телефонлари орқали сешанба ва жума кунлари мурожаат қилинсин.

5 тоннагача юк кўтариш қувватига эга бўлган 4081 маркали янги автопогрузчикни ўзаро манфаатли шартларда 10 тоннагача ва ундан кўпроқ юк кўтара оладиган узун ўқли автокранга

АЛМАШТИРАМИЗ

Манзилимиз: 700084, Тошкент шаҳри, Муртазоев кўчаси, 8-уй. «Средазрем-энерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ГУРУНГ

• Сўранг, жавоб берамиз

Бозор иқтисодиётига ўтилаётгани муносабати билан жумҳуриятимизда айни вақтда ёш болали оилаларнинг ижтимоий ҳимояланиши қай аҳволда? Мухбиримиз Ижтимоий таъминот вазирлиги пенсия ва нафақалар Бош бошқармасининг етакчи мутахассиси. Раҳматулла Холмуродовга ана шу ҳақда бир неча савол билан мурожаат қилди.

ҚАНДАЙ НАФАҚАЛАР ОЛАЯПСИЗ?

— Раҳматулла Холмуродович, бозор иқтисодиётига ўтиш, нарх-навонинг ошиши муносабати билан жумҳуриятимизда болали оилаларни ижтимоий ҳимоя қилиш борасида қандай тадбирлар кўзда тутилган!

— Бу борада жумҳуриятимизда кўпгина ишлар қилинди. 1991 йил 1 апрелидан эътиборан бола туғилиши муносабати билан бир йўла бериладиган нафақалар 250 сўмга етказилди. Ишлаб турган оналарга фарзандлари 1,5 ёшга тўлгунга қадар ҳар ойда 110 сўмдан, ишламайдиган оналарга эса 80 сўмдан нафақа бериладиган бўлди. 1,5 ёшдан 6 ёшгача бўлган болалар учун 80 сўмдан, 6 ёшдан 16 (ўқувчилар 18) ёшгача бўлганлар учун 40 сўмдан нафақа берилади.

— Бу нафақалар қаердан берилади!

— Ишлайдиган оналарга юқорида қайд қилинган нафақалар онанинг иш жойидан тайинланиб, ойма-ой бериб борилиши керак. Фақат ишламайдиган оналарга бола 1,5 ёшга тўлгунга қадар бериладиган нафақа эрларининг ишлаш-ишламаслигидан қатъи назар, жойлардаги ижтимоий таъминот бўлимлари томонидан берилади.

— Болаларга мўлжалланган кийим-кечак, пойабзалнинг нархи ошиши муносабати билан қандай имтиёзлар бор!

— Шу муносабат билан болалар учун йилнинг ҳар чорагида тўланадиган йиллик бир йўла нафақа кўзда тутилган. Бу 6 ёшгача бўлган болаларга — 200 сўм, 6 ёшдан 13 ёшгача — 250 сўм, 13 ёшдан 18 ёшгача бўлган болаларга эса — 280 сўм миқдорида берилади. Юқорида қайд қилинган суммалар ҳар чоракда бўлиниб тўланади. Бундан ташқари, ишлайдиган оналар болалари 1,5 ёшга тўлгунга қадар бўлган даврда иш жойидан ойига 60 сўмдан компенсация ҳам оладилар.

— Оилада ота ёки онаси вафот этган фарзандлар учун қандай интиёзлар белгиланган!

— Бундай оилаларнинг фарзандларига ҳар ойда энг камида ҳар бир болага улар вояга етгунига қадар 100 сўмдан боқувчисини йўқотганлик пенсияси тўланади. Бунга қўшимча 6 ёшгача бўлган болаларга, юқорида таъкидлаганимиздек, 110—80 сўм миқдорида нафақа берилади.

Булардан ташқари, бева аёллар ёки эркакларнинг болаларига, алимент олувчиларнинг фарзандларига (алимент миқдоридан қатъи назар) пенсия ва нафақалар берилади. Алимент ундириб олишнинг имкони бўлмаган оналар ёки оталарнинг фарзандлари учун улар 18 ёшга тўлгунча 110 сўмдан нафақа берилади.

— Ҳозирги пайтда жумҳуриятимизда ана шу нафақаларни тўлаш аҳволи қандай!

— Дарҳақиқат, бу борада кўпгина тушунмовчиликлар, оворагарчиликлар, «Отангга бор, онанга бор» қабилидаги сарсонгарчиликлар йўқ эмас. Фақат ижтимоий таъминот идораларидан бериладиган нафақаларгина ойма-ой тўланиб борилмоқда. Аммо бизнинг вазирлигимизга келаётган кўплаб хат, ариза ва шикоятларга қараганда, жумҳуриятимиздаги аксарият корхона, ташкилот, муассасаларда, давлат ва жамоа хўжаликларида ҳар хил баҳоналар, англашилмовчиликлар билан нафақаларни ўз вақтида ёки умуман тўламаслик ҳолатлари бор. Айниқса, алимент оладиган ота-оналарнинг фарзандларига нафақа тўлашда муаммолар кўп. Бундай оилаларнинг болаларига ота ёки онанинг ишлаб турган жойидан (алимент миқдоридан қатъи назар) болаларнинг ёшига қараб нафақа берилиши лозим.

Суҳбатдош О. НАЗАРОВ.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ ХАБАР БЕРАДИЛАР:

● БУХОРО

СОПОЛ КЎЗАЧАЛАР

● Катта Зарафшон трактининг Вобкент яқинида жойлашган «Чорбоғкент» қаҳвахонаси шинавандалар билан гавжум.

Бу ерга кириб келишингиз билан қаршингизда сопол идишларда муздек қатиқ қўйишади. Айни жазирамада баданга ором бағишлайдиган бу ичимликнинг сири сопол кўзачалардадир. Зардобини сопол шимган қатиқ минг дардга даво дейишади.

Бундай сопол кўзачаларни Вобкент район саноат ишлаб чиқариш комбинати кулоллари ишлаб чиқармоқда. Машҳур кулоллардан касб сирларини ўрганган усталар яқин келажакда умумий овқатланиш тармоғи учун шишадан турли идишлар тайёрлашга ҳам ҳозирлик кўришмоқда.

«ПАХТАОЙ» ҚУЧОҒИГА

● Шундай номдаги янги боғча Ромитан пахта тозалаш заводи ишчи-хизматчиларининг фарзандларини ўз бағрига олди.

Завод маъмурияти боғча жиҳоз ва ўйинчоқлари учун 30 минг сўм маблағ ажратди. Корхонада меҳнат жамоаси аъзоларини турар жой билан таъмин этиш, ишчиларга маданий-маиший шароит яратиш соҳасида ҳам кўпгина амалий тадбирлар кўрилмоқда.

● ФАРҒОНА

ҚОЗОН ҲАМ МОЙ, ЧЎМИЧ ҲАМ

Гўшт комбинатларида одатда калла-поча, ўпка, ошқозон каби иккиламчи маҳсулотларни қайта ишлашга одатда эътибор берилмайди. Улар кўпроқ ҳайвонот боғлари, мўйначилик хўжаликларига бериб юборилади, баъзан эса нобуд ҳам бўлади.

Қўқон гўшт комбинатида иккиламчи маҳсулотларни қайта ишлаш цехи қуриб ишга туширилди. Айни кунларда шаҳар марказидаги комбинатга қарашли махсус дўконда худди шу цехда тайёрланган ҳасип, қийма, колбаса каби ўндан ортиқ турдаги тайёр ва ярим масаллиқ маҳсулотлар сотиляпти.

Цехда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар бозордагидан уч баравар арзон. Кейинги икки ой ичида дўкон орқали шаҳар аҳолисига 25 тоннадан ортиқ арзон нархли озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилди. Атиги 6 киши ишлайдиган кичик цех шу вақт давомида комбинатга 100 минг сўм даромад келтирди. Шаҳар аҳолиси бу савобли ишдан бажонидил мамнун бўляпти.

• Оқибатли одамлар

«КЕЛИННИНГ ПОЙҚАДАМИДАН АЙЛАНАЙ»

Чортоқ ноҳиясининг Айқирон қишлоғида мўъжазгина бир хонадон бор. У оддий қишлоқ уйларидан фарқ қилмайди: гуваладан қурилган, ҳовлиси бир бўйрагина. Бу хонадонда суронли уруш йиллари ва ундан кейинги оғир тикланиш даврида ғайрати ичига сиғмаган, фидойилиги билан эл-юртига танилган донгдор пахтакор Улфатхон ая Аҳмадалиева яшайди. Етим қолган икки набираси эса куну тун дегандек унга ҳамроҳ, оғирини енгил қилишади.

Ўтган йили Улфатхон аянинг катта набираси ҳарбий хизматдан йигитлик бурчини ўтаб қайтди. Икки ёшидан тарбиялаб вояга етказгани — палапонини кўриб аянинг боши осмонга етди. Сумбатдек йигит бўлибди. Шундай қилиб, буви набиранинг бошини иккита қилиш ташвишига тушиб қолди...

Тўй яхши нарса. Ҳар кимни ҳам тўйга етказсин. Бор борича, йўқ ҳолича деганларидек, ҳар ким ҳам қурби етганча тўй қилади. Қани энди имкони бўлсаю шу ўксик набираларини ҳеч нарсага зориқтирмаса. Даранглатиб тўй қилса, буни ким истамайди дейсиз... Лекин қўли калта. Кампир бир боши билан қай бирига етказсин?! Баъзи-баъзида уйқуси ўчиб кетади.

Бир куни шундай хаёллар гирдобида ўтирган эди, эшик тақиллаб қолди. Очса район хотин-қизлар кенгаши раиси Наимахон Мирзамаҳмудова, район партия қўмитасининг мафкуравий ишлар бўйича котиби Ойпўлат Абдураҳимова ва Айқирон қишлоқ хотин-қизлар кенгаши раиси Марҳаматхон Ғафуровалар жилмайиб туришибди. Улар аядан ҳол-аҳвол сўрашиб, бир пиёла чой устида бироз чақчақлашиб ўтиргач:

— Тўй тараддудини кўряпсизми ая?! Нима камчиликларингиз бор?! Келинг, биргалашиб тўйни тезлаштирайлик,— деган таклифни айтдилар.

Ҳар галгидек ҳол-аҳвол сўраб кетишади, шунга ҳам минг раҳмат, деб ўйлаган эди ая. Аёллар бўлса келинга аталган бўхчангизни кўрсатасиз, деб туриб олишди. Улфатхон ая эски сандиғини очиб бор йиққан-терганини олиб ўртага қўйди. Шундай қилиб бирлари енг, бошқалари ёқа бўладиган, камчиликлар тўлдириладиган бўлди. Совчиликка ҳам ўзлари борадиган бўлишди.

Орадан роппа-роса бир ой ўтгач, Айқирон қишлоғида болаларнинг шодон қийқириқлари авжига чиқди. Куй ва қўшиқлар, ёр-ёр лапарлар садоси остида оқ харирга бурканган келинчак Улфатхон аянинг мўъжазгина хонадони остонасига қадам қўйди. Тўй чинакам бахт, шодлик айёмига айланди.

Яқинда Чортоқ район партия қўмитаси котиби Ойпўлат Абдураҳимова билан жойлардаги бир қатор хўжаликларда бўлдик. «Октябрь» жамоа хўжалиги правлениеси раиси қабулхонасига кирганимизда ичкаридан баҳсли гап-сўзлар шундоқ эшитилиб турарди.

— Марҳаматхон раисдан ниманидир ундирмоқчи, — мийиғида кулди Ойпўлатхон ичкарига ишора қилиб.

Марҳаматхон ким эканига аниқлик киритиш маъносида сўзига қўшимча қилди:

— Марҳамат Ғафурова жамоа хотин-қизлар кенгаши раиси, жонкуяр, жуда фидойи аёл...

Котибанинг гапида жон бор эди. Зеро ичкаридаги суҳбат мавзуси тезда ойдин бўлди-қолди. Марҳаматхоннинг қаровчиси йўқ кекса бир онахоннинг уйини ремонт қилиб бериш ҳақидаги раис билан талашиб-тортишгани ўз натижасини берди. Эртасигаёқ ремонт бригадаси ишга тушадиган бўлди.

Хотин-қизлар кенгашининг иш доираси жуда кенг экан. Улар маҳаллалар, кўчалар ва шахсий хонадонлар озодалиги бўйича конкурслар ташкил этиш, қайнона-келин муносабатларини бадиий тасвирларда акс эттирувчи саҳна кўрсатувлари тайёрлаш, бева-бечораларга моддий ва маънавий ёрдам уюштириш борасида ҳам талай хайрли ишларга қўл уришибди.

Бола-чақаси, уй-рўзғори ташвишларидан, қолаверса ўзлари масъул бўлган вазифалардан ортиб халқ дардига малҳам бўлаётган бундай аёлларга меҳрим ортиб кетди. Мен улар билан оилавий пудратчилар, миришкор пахтакорлар, чорвадорлар ҳузурида бўлдим.

— Шу ерга келганда Улфатхон аяни бир кўриб кетайлик, — деб қолди аёллардан бири.

Кўча-ҳовлисига сув сепилган, ёғ тушса ялагудек бежирим хонадонга кириб борганимизда сочлари қордек оппоқ Улфатхон ая айвонда чок тикиб ўтирарди. У бизни кўрибоқ пешвоз кела бошлади. Онахоннинг кўзларида меҳр, миннатдорчилик туйғулари учқунланар, бизларни ўтказишга жой тополмасди...

— Келинимнинг пойқадамидан айланай. Мана хиралашиб қолган кўзим чок тикишга ҳам яраб қолди. Яхши ният ёрти мол дейдилар. Эварамга атаб...

Ҳа, меҳр-оқибат бор жойда дард ҳам чекинади, ғам ҳам йўқолади. Шундай кезларда бир-бирингизга меҳрингизни аяманг, оқибатли бўлинг одамлар, дегимиз келар экан.

А. МАДАТОВ.

• Ёднома

Фарғона шаҳридаги «Қалдирғоч» ватан тарихини ўрганиш шинавандалари клуби аъзолари шаҳардаги эски рус қабристонига келишди. Бу ерга 1892 йил 24 май куни Фарғонада оламдан ўтган машҳур француз сайёҳи, Марказий Осиёнинг ялил тадқиқодчиси Жозеф Мартин дафн этилган. Клуб президенти Баҳром Мирзабоев француз сайёҳи ҳақида анчагина маълумот тўплаган.

САЁҲАТ ҚИСМАТИ

1848 йил Франциянинг Вьен департаментига қарашли кичик Марлен шаҳрида туғилган Жозеф болаликдан саёҳата ўч эди. У ўша пайтлари яхши ўрганилмаган Марказий Осиёнинг тоғлари ва саҳролари тадқиқодига ҳаётини бағишлади. Помир — Ҳимолай, Тьян-Шан тоғларига бир неча бор хатарли сафар қилди. Бу ерларнинг ҳайвонот ва набототи ҳақида китоблар битди. У тириклик пайтидаёқ обрў қозонган. Француз академияси аъзоси этиб сайланган, Фахрий Легион ордени билан мукофотланган эди. Машҳур адиб Жюль Верн ўзининг «Клодиус Бомбарнак» романида Жозеф Мартин саёҳатини тасвирлаган.

1892 йил эрта баҳорда янги Марғилон (ҳозирги Фарғона) шаҳрида тоғдан озиб-тўзиб кетган, жулдур кийимли бир европалик тушиб келади. Унинг оёқлари лат еган, ўпкасини совуқ олган, тош кўчкиси тагида қолиб, бир кўзидан айрилган эди. Бу одам Туркистон тизма тоғларини ўрганиш учун якка ўзи Жиззах томондан кўтарилиб, ойлаб тоғма-тоғ кезган ва ниҳоят Шоҳимардон тоғлари устидан ўтиб, Фарғонага тушган Жозеф Мартин эди.

Саёҳатчига Фарғонада илиқ муносабатда бўлишди. Аммо узоқ давом этган очлик, изғирин совуқ, жароҳатлар олимнинг силласини қуритган эди. У янги илмий асарини тугатолмай вафот этди. Халқ жасур сайёҳ ва олим хотирасини унутмади. 1970 йили сайёҳ қабрига мармар ёдгорлик ўрнатилди. Унга ўзбек, француз ва рус тилларида маълумотлар битилган. Ўша йиллари Вьен департаменти билан Фарғона вилояти ўртасида биродарлик алоқалари ўрнатишга уринишлар бўлган эди. Афсуски, турғунлик йиллари бу ниятни амалга оширишга имкон бермади. Ваҳолонки, машҳур саёҳатчининг эзгу мақсади халқлар ва мамлакатларни яқинлаштиришга қаратилганди.

А. ИБОДИНОВ.

ИБРАТЛИ ҲИКОЯТ

Луқмони ҳаким ўз ўғлига шундай насиҳат қилди:

— Ўғлим, нодон ва жоҳил бир киши сен билан бирор масала устида баҳслашиб қолса, сен унга мулойимлик билан жавоб бер. Агар у сенинг жавобингдан қаноатланмай, жаҳли чиқа бошласа, сўзингни яна қайтариб айтма, у билан олишиб ўтирма, сукут қил.

• Сурат-ахборот •

Урмон хўжалигида ҳашар усули билан иккита паррандачилик фермаси қурилганмиш, дейишса ҳеч ким ишонмаслиги мумкин. Аммо Қўқондаги механизациялашган ўрмон хўжалигида ана шу иш амалга оширилди. Бу ерда 10 минг товуқ ва 5 минг ўрдак боқиш учун фермалар бунёд этилди. Ҳатто, балиқ кўпайтириш учун кўл ҳам бунёд этиляпти. Ўтган йили ёрдамчи хўжаликлардан 6 тонна гўшт, 3 тоннага яқин асал олинди.

Қўқон ўрмон хўжалиги жумҳуриятимиздаги йирик жамоалардан бири. Унинг ҳудуди 10 минг гектар майдонни эгаллайди. Айни пайтда бу ерда минг гектардан зиёд ерга дарахт ўтқазилган. Демак, 3 йилдан сўнг йилига 20 минг куб метр ёғоч тайёрлаш мумкин. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу ерда ёғочни қайта ишлаш цехи бунёд этилди. Шуниси қувончлики, цехда 40 турдаги кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилади.

Хўжаликда 360 минг тупдан зиёд мевали дарахтлар ҳам экилди. Ижарачилар эса қовун ва тарвуз етиштирмоқдалар. Ўтган йили 700 тоннадан зиёд полиз маҳсулотлари эл дастурхонига етказиб берилганди. Маҳсулотнинг асосий қисми эса шу хўжалик ходимларига арзон нархда сотилади.

СУРАТЛАРДА: 1. Урмон хўжалиги бошлиғи Мансур Хўжаев. 2. Ижарачи Баҳодир Намозов завжаси Садбарой билан. Улар 60 минг туп мевали дарахт ўстирмоқдалар. 3. Ёғочни қайта ишлаш цехи дурадгорларидан Ҳакимжон Қўзиев билан Йўлдошали Ҳайдаров болалар боғчаси учун уйча ясамоқдалар. 4. Ижарачи Муҳаммадали Эргашев 5 минг дона ўрдак боқмоқда.

Ш. АЛИМОВ олган суратлар. (ЎзТАГ).

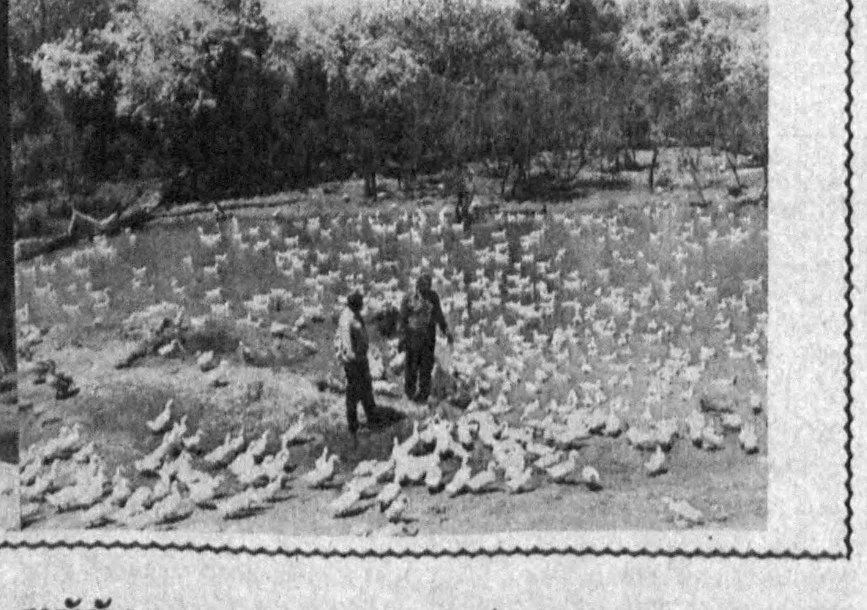

*

САҲИФАДА:

● БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ: ОИЛА, ФАРЗАНД, НАФАҚА

● ФРАНЦИЯЛИК МАШҲУР САЙЁҲНИНГ ЭЗГУ МАҚСАДИ

● ХАЛҚ ДАРДИГА ШЕРИК БЎЛИБ

● ҲАСИП, ҚИЙМА ДЎКОНДА СОТИЛАЁТИР

*

ҲИКМАТЛАР ХАЗИНАСИДАН

● Бошқалардан ўзини баланд тутган одамга бахт кулиб боқмайди.

● Кулни қанча уйган билан тепа бўлмас.

● Ҳисобсиз мол йиққан билан одам саҳий бўлмайди.

● Доно одам ўзини томчи деб билса, бошқани дарё деб билади.

● Қўлингдан келса душманингга ҳам яхшилик қил, зора у дўстга айланиб қолса.

ПИОНЕР ЁЗИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ОРОМБАХШ ЖОЙЛАР

Элликқалъа ноҳиясида меҳнаткашларнинг ҳам, пионер ва мактаб ўқувчиларининг ҳам яхши дам оладиган, маданий ҳордиқ чиқарадиган оромбахш жойлари кўп. Жумладан тарихан тилларда достон бўлиб келаётган бугунги Оқшакўл шундай жойлардан бири ҳисобланади.

Бу ерда меҳнаткашлар дам оладиган санаторийлар ишлаб турибди. Оқшакўлнинг бўйида республика пионерлар лагери очилди. Унга «Радуга» номи берилди. Мавсумда 3 сменада пионерлар, мактаб ўқувчилари дам олишади.

Пионерлар лагерида болаларнинг кўнгилли дам олиши учун барча имкониятлар яратилган. Пионерлар хонаси, ёзги клуб, кутубхона, фан ва техника тўгараклар уларнинг хизматида. Спорт турлари бўйича мусобақалар ўтказилмоқда. Болалар чўмилиб дам оладиган замонавий ҳовуз ишлаб турибди.

Бизнинг ноҳиямиз жуда бой тарихий ёдгорликлар маскани, — дейди пионер лагери бошлиғи Қурбонназар Қаландаров. — Дам олаётган пионерлар, мактаб ўқувчилари Тўпроққалъа, Аязқалъа, Гулдурсин ва бошқа тарихий жойларга экскурсияларга борадилар. Шунингдек, улар Самарқанд, Бухоро, Хива ва бошқа тарихий шаҳарларда бўлиб, ўтмишдаги ва ҳозирги ҳаётимизни чуқур ўрганадилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• *Билиб қўйган яхши*

УМРБОҚИЙЛИК СИРИ

Одамзод неча асрлардан бери узоқ умр кўриш сирларини ўрганади. Тиббиёт фанлари номзоди В. Сергеевнинг таъбирига қараганда, одамнинг кундалик еб-ичиши аввало сиҳат-саломатлик, қолаверса, боқий умр омили экан. Расамади билан овқатланиш одамни вазнини меъёрига келтиради. Ортиқча юкнинг камлиги эса умрни 10 йилга чўздиради. Шунинг учун ҳам аср тенгдошларининг аксарияти кўп овқат ейишга рўжу қилишмас экан.

Аниқланишича, қайнатма шўрва, таомларга солинадиган турли гиёҳлар, қовурилган егуликлардан камроқ тановул этиш иштаҳа маромида бўлишига имкон берар экан. Яхшиси, кунига 4—5 маҳал оз-оздан овқатланиш лозим. Бироз тап берилган қаттиқ нон, қовурилган писта, ёнғоқ, нўхот, ловия кабилардан тановул этиш ҳосиятли саналади.

Сабзавотларни ҳам саралаш даркор. Айниқса, сабзи, карам, қизил лавлаги, бақилажон, саримсоқ, тарвуз, фойдалидир. Мевалардан олма, лимон, апельсин, олхўри, ўрик ва анорларни эҳтиёжга яраша тановул этиш мумкин. Умуман апрель ойидан ноябргача ош кўклардан унумли фойдаланиш керак. Мол ва қўй ёғи, дудланган ва сирқаланган маҳсулотлардан камроқ истеъмол этиш фойдали. Ош тузи таомларга иложи борича камроқ солингани маъқул. Францияликлар кунига 5 дона ёнғоқ, 2 та олма, американиклар ҳам хом сабзилардан кўпроқ тановул этиш узоқ умр кўриш омили, деб биладилар.

ЯНГИ СОҒИЛГАН СУТ ЗАРАРЛИМИ?

Шу пайтгача кўпчилик янги соғилган сигир сутини ҳосиятли, деб биларди. Тиббиёт фанлари номзоди Ю. Мемснованинг фикрига қараганда, ҳар қандай сутни пишириб ичиш керак экан. Боиси, сут соғилаётганда ифлосланиши, ҳар хил микроблар билан зарарланиши эҳтимолдан холи эмас. Чунки, сут энг тез айнийдиган маҳсулотлардан ҳисобланади. Унда микроорганизмларнинг ривожланиши учун қулай муҳит бор. Янги соғилган сутдан тановул қилган киши юқумли ошқозон-ичак хасталигига чалиниши ҳеч гап эмас. Айниқса, саломатлиги бўшашиб турган кишилар насаллинка мойил бўладилар. Тўғри, янги соғилган сутда ўртача 2 соат мобайнида, 37 даражали ҳолатда ҳар қандай зарарли микробларни бартараф этишдек ҳосият бор.

Албатта сут пиширилганда ўзининг табиий ҳолатини ўзгартиради. Нисбатан нордонлиги камаяди, оқсилларнинг ҳолати ўзгаради. Шунинг учун сутни усти берк идишларда қайнатиш тавсия этилади. Бунда фойдали дармондорилар сақланади. Бир сўз билан айтганда, сут маҳсулотларидан билиб фойдаланиш, катталарга, айниқса болаларга асқотиши табиий.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТУХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: *700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.*

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 31-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44 51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17; аҳлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-54-27; безатиш — 32-57-22.

УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-89.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583.
Буюртма № 5691.
Босишга топшириш вақти — 21.00.
Босишга топширилди—21.00.
№139.

● Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000 Тошкент ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12